

teekäija

märts

03.2018

hind 3€

teek.ee

KRISTLIK

AJAKIRI

AASTAST 1904

Arvo Raja suusatas Eestile 100 maratoni

sportfoto.com

KUUPÄEV

10.02.2018

20. Alutaguse Maraton, Arvo Raja, 39 km klassika, 224. koht

AEG

02:49:47

- Quo vadis, vaba kirik?
- Kuninga laevastik kutsus Pärnusse
- Rahulolev naine loob jumalikku elu
- Juubeliipiiblipäevad on ukse ees

Uuskasutuskauplus – uutmoodi „koguduse rajamine”

■ Laura Maide, Sõbralt Sõbrale turundus- ja kommunikatsioonijuht

▲ Poe juhatajal Matt Edminsteril oli kaupluse ettevalmistamisel suureks abiks tütar Miriam. Foto: Iren Möttus.

▲ Kauplusest võib leida kõike, mida ühes koduses majapidamises vaja läheb – riideid, mööblit, raamatuid, tehnikat, mänguasju ja kodukaupa. Foto: Matt Edminster.

Märtsi alguses täitus Rapla vabakoguduse pastor Matthew Edminsteri pikaaegne unistus – nende linnas avati Sõbralt Sõbrale uuskasutuskauplus.

Juba aastaid on Edminsteri südamel olnud soov luua koguduse juurde keskkondi, mille läbi saaks kogukonda teennida. Selline nägemus istutati temasse juba noorena, kui ta õppis teoloogilises

seminaris, mille eesmärk oli evangeelselt võimestada erinevatel elualadel töötavaid inimesi. „Idee sellest, et töö- ja usuelu võiksid käia käsikäes, juurdus minusse täielikult,” ütles ta. Jälgides kõrvalt Sõbralt Sõbrale kauplusi ja sotsiaalseid projekte, tekkis nägemus paljundada midagi sarnast ka siia. „Mind paelus see, et Sõbralt Sõbrale pole lihtsalt poekett, vaid sotsiaalne ettevõtte, mis toetab abivajajaid,” ütles ta. Nii pöördus ta ettevõtte juhi Mee-

lis Kibuspuu poole, küsides, kas nad ei tahaks laieneda Raplasse.

„See ettepanek tuli väga õigel hetkel, sest olime võtnud sihi, et aastaks 2020 võiks meil Eestis olla 20 kauplust,” ütles Kibuspuu. „Ennekõike tahtsime olla igas maakonnakeskuses, mistõttu Rapla sobitus meie visiooni suurepärast,” lisas ta. Ka kohalike jaoks tundus ajastus suurepärane. „Linna parim uuskasutuskauplus oli just kinni pandud, meile pakuti suurepäraselt poepinda ja lisaks oli koguduses mitu evangeelselt motiveeritud naist, kes ootasid uusi väljakutseid,” jutustas Edminster.

Pastor, kes on nüüdsest ka poe juhataja, tõdeb, et varasemat ärikogemust tal ei ole, kuid mingis mõttes on uuskasutuskaupluse alustamine justkui uue koguduse rajamine. „Siin saame kontakti inimestega, kes kunagi koguduse teenistustele ei jõuaks. Saame neid oma keskkonnas vastu võtta, teenida ja osutada neile Kristuse armastust igapäevase elu kontekstis,” jutustas ta. Edminster lisas, et läbi poe võib kujuneda uusi võimalusi, jõudmaks kohalike noorte, perede ja eakateni.

Kuigi pood on olnud avatud vaid loetud päevad, võivad kõik kolm müüjat – Evelin Oja, Urve Düüna ja Janne Ahnefer – tõdeda, et huvi kaupluse vastu on suur. „Inimesi on üllatanud Sõbralt Sõbrale ettevõtmise professionaalsus ja loomulikult ka sotsiaalne pool,” räägivad nad. Meie tunnuslause „Ühendame andja ja saaja rõõmu!” on saanud elavaks juba selle lühikese ajaga. Inimesed on olnud usinad kasutama võimalust tuua kodus seisma jäänud asjad annetuseks kauplusesse.

Kuna pood asub septembris avatava uue riigigümnaasiumi kõrval, pannakse esimesel aastal rõhk noorteni jõudmisele. „Plaanime algatada koostööprojekte ning võimaldada noortele vabatahtlikku ja suvetööd,” ütleb Edminster. Ta lisab, et Rapla on küll väike koht, kuid selleks, et kõigi inimesteni jõuda, on vaja erinevaid lähenemisviise. Sõbralt Sõbrale saab olla neist üks. ■

6–9 Kohe algul on korralik tõus ja kui ta seda 20 aastat varem sõitis, siis massid ta ümber liikusid sellest üles tervelt poolteist tundi. Õnneks on Arvol sel korral varasematest eesti maratonidest head tulemused ja nii ta stardib neljandas grupis ja võtab esimese tõusu mitte rohkem ega vähem kui 23 minutiga. Foto: erakogu.

14–15 Nii oligi hea. Minna tänu ja palvega Jumala ette. Sest vabakogudused on alati teadvustanud, ja oma parematel hetkedel ka julgelt tunnistanud: kõigi võimude ja vägede üle on Jumala riik. Jeesus alustas oma kuulutust, öeldes: „Parandage meelt, sest taevariik on lähedal!” Pealegi, Jumal on suveräänne – see tähendab, et tema ütleb viimase sõna siis, kui viimane sõna on öeldud. Foto: Innar Kruglov.

27 „Loova südame avamine” oli teine ARTEST+ võrgustiku ehk Eesti Evangeelse Alliansi all tegutseva loomeinimeste toimkonna korraldatud konverents. Kui esimese eesmärk oli saada kokku ja julgustada kristlastest kunstnikke omavahel suhtlema, siis seekord räägiti loomisest kui protsessist. Foto: Kristin Hansen.

SISUKORD

■ Esikaanel. Alutaguse Maraton oli Eesti pikamaasuusatajate sarja Estoloppet 2018. a maraton, kus Arvo Raja sai 39 km klassikasõidus 224. koha. Foto: erakogu.

- 2** Uuskasutuskauplus – uutmoodi „koguduse rajamine” [Laura Maide](#)
- 4** Kuninga laevastik kutsub Pärnusse [Terje Võrk](#)
- 5** Jumala uus tee suures nädalas [Ermo Jürma](#)
- 6** Arvo Raja suusatas Eestile 100 maratoni [Märt Saar](#)
- 10** Jumala suurim kingitus [Billy Graham](#)
- 12** Quo vadis, vaba kirik? [Joosep Tammo](#)
- 14** Seminari talvekonverents „Vaba kogudus, vaba riik” [Toivo Pilli](#)
- 16** Radikaalse reformatsiooni pärand XIII [Andres Saumets](#)
- 18** EKB Liidu arengukavast 2018–2023 [Erki Tamm](#)
- 21** Quo vadis, vabakirik? [Sven-Joonatan Siibak](#)
- 22** Juubeliipiiblipäevad on ukse ees [Hele-Liis Päike](#)
- 23** Piiblipäevad 40
- 24** In memoriam Billy Graham [Jüri Puusaag](#)
- 25** EKBK Liidu aastakonverentsi kava
- 25** Aasta kõige rõõmsam päev [Aime Järv](#)
- 25** Piibli kirjeldus äärmisest viletsusest. Ristsõna
- 26** Rahulolev naine loob jumalikku elu [Piret Metsala](#)
- 27** Loova südame avamine [Küllli Hansen](#)
- 28** Suvefestival Hiiumaal „Meie lugu”

Kuninga laevastik kutsub Pärnusse

■ Terje Vörk, MTÜ Jenny Kruse
■ Foto: Andres Adamson.

Tule ja osale meremisjonis – söidame erinevatesse Eesti sadamatesse ja oleme kohal koos Püha Vaimuga! „Jenny Kruse” meeskond ootab oma ridadesse mersõpradest noori ja vanu, mehi ja naisi üle Eesti. Kui su hinges on koht misjonitööle ja sa merd ei kardada, tule pardale. Kui meri pelutab, saad kaasa lüüa kaldapealses töös.

Oleme kristlik mittetulundusühing, kelle eesmärk on jagada lootust Eestimaa inimestele – eriti neile, kes kogevad elus raskusi, läbikukkumisi, on sõltuvuste või pahede küüsis. Katkisenä on valus elada ja katkise inimese kõrval on samuti raske olla. Hea sõnum on see, et Jumal armastab meid ja ta on valmis aitama meil jälle terveks ja terviklikuks saada –, kui me lubame tal seda teha.

Meie meeskond on praegu pisi-ke, unistused aga suuremad. Piibel on tulvil innustavaid lugusid Jeesusest ja merest – merereisidest. Vii oma kogudus merele:

- jumalateenistused, piiblitunnid, palvekoosolekud;
- perepäevad;
- tööharujuhtide motivatsiooni- ja õppereis Pärnu lahel;
- Alfa-kursuse väljasõit.

„Kingsfleet 2018” konverents toimub Pärnus 5.–8. aprillil.

Kingsfleet (Kuninga laevastik) tähistab iga-aastasest umbes kahekümnes

erinevas riigis asuva laevastiku kogunemist. Sinna kuuluvad inimesed ja organisatsioonid, kes tegelevad misjonitööga ning keda aitab selles laev. Kord aastas jagatakse üksteisega lugusid ja kogemusi, et saada inspiratsiooni järgmiseks navigatsiooniks.

Koguneme St. Peterburi hotelli konverentsikeskuses Hospidali 6. Tänavune teema on „Usalda Issandat!” Täpne päevakava veebis: www.jennykruse.ee/kingsfleet.

Enamik laevu veel ei sõida, sestap on Pärnus vaid meeskonnad. Kodusadamas on kohal „Jenny Kruse” – vana ajalooline puulaev. See on 1944. aastal Taanis Skagenis valminud ketš-tüüpi kahemas-tiline purjekas. Algselt kalalaevana ookeanil seilanud „Jenny” ehitati 80ndatel Rootsisis Donsö saarel ümber vabaajalaevaks. 2011. aastal ostis pastor Alari Allika poolt loodud MTÜ Jenny Kruse selle Rootsi abiorganisatsioonilt Shalom.

„Me tahame oma usku kasvatada ja olla seeläbi tugevamad ja kindlamad. Ning kui meid kutsutakse, saame julgelt minna ja evangeeliumi kuulutada,” ütleb konverentsi sissejuhataja Risto Tamm. Toimuvad piiblitunnid, seminarid ja palveringid, lugude ja kogemuste jagamine. Ülistuses teenib pilli ja lauluga kaasa vabakoguduse pastor Aarne Heide. Viimasel päeval toimub oikumeeniline teenistus Pärnu Agaste Keskuses. ■

KONVERENTSI HINNAD:

„Üheotsapilet 1” – 10 € päev;

„Üheotsapilet 2” – 20 € päev+söök;

„Junga” – 25 € (konverents);

„Madrus” – 60 € (konverents+söök);

„Tüürimees” – 125 € (konverents, söök, majutus);

Osalemissoovist kirjuta hiljemalt 1. aprilliks: info@jennykruse.ee ja kinnita seda maksega MTÜ Jenny Kruse arvele:

EE212200221063968748, selgitus „Kingsfleet 2018” (osaleja nimi/nimed).

„Jenny Kruse” tegemisi saad toetada:

„Kapten” – 200+ € (tänuühendus 2,5-tunnine laevasõit kahele)

„Admiral” – 500+ € (tänuühendus lahekruisi kuni 12 inimesele)

Jumal pole liiga püha ja kõrge,
et ta ei saadaks inimest nii rõõmus ja
edus kui ka kannatuses ja leinas.

teekäija

teek.ee
3/2018 (296)
ISSN 1736-1605
Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja
Baptistide Koguduste Liidu väljaanne

Peatoimetaja: Ermo Jürma
Tel 56220045
e-post: ermo@teek.ee

Toimetusrühm:

Märt Saar, Toivo Tänavsuu,
Leho Paldre, Hele-Maria Taimla

Keeletoimetaja: Tiit Palm

Toimetuse aadress:

Koskla 18, 10615 Tallinn
Tel 6700698

Trükk: AS Rebellis

Kujundaja: Päivi Palts

TELLIMINE

- Teekäija kodulehelt: teek.ee
- pangaülekandega: Eesti EKBK Liit, Swedbank
EE732200001120064572
(selgitusse: oma nimi ja aadress, kuhu ajakirja tellitakse)
- EEKBL kantselei: tel 6700698
- koguduste kaudu

Tellimishinnad:

1 aasta (11 numbrit):	25 €
poolaasta (6 numbrit):	14 €
pastori- ja sõbratellimus:	20 €
Skandinaavia, Euroopa:	45 €
Kanada, USA:	60 €

Reklaamihinnad:

	1 lk	½ lk	¼ lk
4 värvi	64 €	42 €	25 €
2 värvi	38 €	22 €	13 €
1 värv	25 €	16 €	10 €

JUMALA UUS TEE SUURES NÄDALAS

■ Ermo Jürma, Teekäija peatoimetaja

Paastukuu lõpeb suure nädalaga – Jeesuse kannatusteeconna, pilkamise, piina ja surmaga.

See pahandas paljusid. Paulus formuleeris: sõnum ristist on „juutidele ärrituseks ja paganaile narruseks”. Täna seni on inimestel seda raske mõista, sest nad näevad seal vana teed, kus võivad raha ja võim ning lõpuks kaotab jälle õige.

Me tahaks uut teed, kus Jumal lõpetab kõik halvad olukorrad ja toob esile õiguse võidu – seda võiks siis juba uskuda!

Oma avalikus tegevuses hülgas Jeesus enda tõestamise imede läbi. Ta tegi küll suurimaid imesid, kuid keegi ei pidanud temasse vaid nende pärast uskuma. Paljud järgisidki Jeesust algul imede pärast, kuid lõpul karjusid nad kaasa: „Löö risti!”

Usutõde ei saa me kandikul näidata ega rajada imedele, vaid Naatsareti Jeesusele. Uut teed, mida Jumal Jeesusega käis, pole lihtne ära tunda. See on nii nagu armastusega. Abielus ei tõesta armastust üksnes naise pakutud lemmikhommikusöögid ega mehe lillekimbud. Siin tuleb kõndida ühisel teekonnal, kus avastatakse aina uusi jälgi, et kuulutakse kokku.

Nii on ka usuga: me ei pea tooma kaasa mägesid liigutavat usku, vaid hakkama Jeesust järgima. Esmasamud võivadki olla kobavad, aga temaga teel olles avastad üha enam, et see on parim.

Jumala teed toovad teda ka inimelu kõigisse orgudesse. Süü, haigus, kannatus, pettumused – seda kõike võtab ta tõsiselt. Jumal ei ole liiga püha ja kõrge, et ta ei kohtuks ega saadaks inimest nii rõõmus ja edus kui ka kannatuses ja leinas.

Kui Jeesus Keetsemani aias palus, ei töötanud Isa teda kannatusest säästa. Kui minu uuel teel ka midagi erakordset ei muutuks, siis koos Jeesusega saab see uue kvaliteedi. Tema ees ei pea ma peitma hirmu eksami-hinde ega muret arsti diagnoosi pärast – miski pole temale tähtsusetu ega piinlik. Jeesus ootab, et ma enda avaksin ja tema võiks kaasa tulla.

On valus tunnistada, et Jumal on tee kannatusse ja ristisurma valinud meie pärast. Enam kui 40 korda leiame Uue Testamendi kirjadest „meie eest”. Jeesuse passioon oli sõna otseses mõttes hädavajalik, et taastada meie osadus Jumalaga. See, mis meid Jumalast lahutas, tuli kõrvaldada. Kas ma siis ei ole juba piisavalt tubli koos kõigega, mida juba teen? See võiks ka nii olla, aga ei vii eesmärgile. Vaid Jeesuse lunastustöö uskumine toob sind tagasi Jumala juurde.

Jeesuse surm ristil ja ta surnukeha hauas polnud ummiktänav, nagu paistis esmapilgul. Sellele järgnes ülestõusmine. Jeesus kutsus. Seejuures ei anta meile mõõdetavaid-kaalutavaid tõendeid. Kes läheb Jeesusega kaasa uuele teele, see kogeb ülestõusmiselu juba siin. ■

Arvo Raja suusatas Eestile 100 maratoni

- Märt Saar, Tartu Risttee kogudus
- Fotod: erakogu.

◀ Arvo rõhutab, et elektrik saab eksida vaid korra ja nii tuleb selles ametis oma liigutused põhjalikult läbi mõelda.

On aasta 2014. Kuigi on olnud soe talv ja lund vähevõitu, sõtkub keset Rootsimaad 15 000 suusatajat. Teekond on pikk – 90 kilomeetrit – ja kuninga käsul on toodud mägedest tonnide viisi lund. On otsustatud, et maailma suurim ja pikima ajalooga maraton ei tohi mitte mingi hinna eest ära jääda, Vasaloppet peab jätkuma – iga ilmaga!

Kõikide teiste sõitjate seas rassib mäest üles eesti päritolu mees. See on Arvo Raja, kes on jõudnud 50ndate eluaastate künnisele ja kelle silme ees on ei muu kui medal. Täpsustuseks: mitte kuld, hõbe ega pronks, vaid hoopis midagi säravam. See on vanaisaks saamise medal. Aga medali saab ta vaid juhul, kui esikohale rohkem kui kahe tunniga alla ei jää ja umbes 6 tunni sisse sõidab.

Seekordne suusatamine pole mingi naljaasi. Muidu elektrikuna töötav Arvo peab juba esimese kolme kilomeetriga end tõestama. Kohe algul on korralik tõus ja kui ta seda 20 aastat varem sõitis, liikusid massid ta ümber sellest üles tervelt poolteist tundi. Õnneks on Arvol sel korral varasematest eesti maratonidest head tulemused ja nii stardib ta neljandas grupis ning võtab esimese tõusu mitte rohkem ega vähem kui 23 minutiga.

Värskel vanaisal on lootust, aga tal tuleb teha veel palju tööd! Sõit jätkub.

SUUSAMEHE SÜND

Kui me kohtume, võtab ta mind vastu hoopis teises kuues. Seljas on sinine särk, rinnatasku kohale õmmeldud välg ja tekst Elektritsentrum. Arvo on elektrik ja ta vastutab, et Viimsi poolsaarel oleks elanikele tagatud ööpäevaringne vooluühendus. Samuti on ta projektijuht ja tal on väike brigaad.

Ta elab mereäärses esivanematelt päritud Lännemäe talus, mille ajalugu

ulatub koguni aastasse 1680. Ta isa töötas kalurina, käies Atlandi ookeanil heeringat püüdmast ning hiljem Kirovi-nimelises kolhoosis töötades eksportis üle liidu laiali palju armastatud kilusid ja sprotte.

Arvo sündis oma perre vanima pojana ja tal oli viis õde-venda. Tema ema pärines Saaremaalt ja ta arvab, et sealt päris ta koos teiste lastega saarlastele omase jonnakuse.

Suusad sai poiss alla koolis kehali-se kasvatusse õpetaja õhutusel. Ranits seljas ja suusad all, sõitis ta kooli ja

▲ Prantslasest väimehe Philippe ja esimese lapselaps Pauliga mere peal.

kodu vahet. Kuna Viimsis oli tollane piiritsoon, sõideti selle märgistuseks laiade puusuuskadega piir maha. Sellest ei tohtinud keegi üle minna. Küll aga sai Arvo koos teiste lastega rada mööda suusatamist harjutada.

„Mul on pealkiri sellele loole ole-mas,” ütleb ta, kui mind Balti jaamast peale võtab ja pirukakujulisse tööautosse kutsutakse. Ta käe ümber on punane kell, armatuuris mängib Pereraadio ja autokatusel on suusaboks. „Eesti Vabariigi sünnipäevaks sada maratoni!”

Ja nii ongi. Arvo on üks väheseid eestlasi, kes on sõitnud alates 1998. aastast läbi kõik siinmail peetud maratoneid. Selliseid suusatajaid on alles vaid viis ja neid nimetatakse „Alati kohal!” meesteks. Nad on üheskoos seitsmekordsed Estoloppeti meistrid, mis tähendab seda, et kõik kuus erinevat maratoniirada, mis Eestis on, on 14 korda läbi sõidetud. Mitte ühtegi neist pole kordagi vahele jäetud!

Mulle jääb arusaamatuks, kuidas on selline asi võimalik, aga ta lähedased teavad mulle enne kohtumist rääkida, et ta on tegelikult tavaline eesti mees, kes armastab väga oma naist, lapsi ja lapselapsi. Ta on tegev koguduses juhatuse esimehena ja lisaks suusatamisele tegeleb viimased 15 aastat veel orienteerumisega (loe: jookseb, kaart käes, kaheksa tundi keset metsi ja soid).

Tean veel seda, et Vene ajal tõi ta venna kroonust ära ja peitis Võrumaa metsa. Käis möödunud suvel Prantsusmaal tütrele sauna ehitamas, kaasas mikrobussit äis leppa ja kadakat. Ning kui õel oli Raplas elekter ära läinud, ei pidanud ta suureks vaevaks keset ööd ka sinna appi tõtata.

KEHV MÄÄRE

Tagasi Vasaloppeti maratoni.

Sõidust, mis tähistab Arvo vana-isaks saamist, on pool selja taha jäänud. Aga seis pole kiita. Viimsi mees raiub, mis jõuab, aga edasi liigub vaid vaevu. Ilm on nārune ja lumestruktuur taas muutunud. Ilmselt on tegu kehva suusamäärdega, sest suusk ei libise ega jää pidama. Paks kiht jääd on kogunenud suusataldadeks.

Asja teeb troostitumaks see, et ees seisab viiekilomeetrine tõus, ja nii ei lähe kohe üldse mitte. Ümber on pehme lumi ja kepid jäävad sügavale kinni. Arvo sõit võtab aina nukramaid toone.

Umbes iga 10 kilomeetri tagant on Vasaloppetil joogipunkt ja nii otsustab

suusamees aja maha võtta ning ootused ümber mõelda. Ehk oli äsjasündinud lapselapsele medali saamine pisut liialdatud eesmärk? Ta võtab suusalt alt, annab määrijatele üle ja läheb rahulikult teed jooma.

„Mis seal siis ikka,” mõtleb ta, „kuhu mul enam kiiret.”

TEEKONNA ALGUSED

Kui me Arvoga sadamaäärses kohvikus maha istume, teab ta rääkida, et esivanemad olid usklikud. Neist said alguse ka tema veendumused ja usutee.

Arvo enda vanemad jäid peret luues Jumalast kaugemaks, aga tal on meele, kuidas vanaema teda käe kõrval Viru väljakul asuvasse metodisti kirikusse viis. „See keskkond jäi mulle tuttavaks ja esivanemate eestpalved kandsid hiljem vilja,” ütleb ta.

Oma isikliku pöördumisotsuse tegi Arvo aga siis, kui oli 17aastane ja ees seisis Nõukogude Liidu sõjaväeteenistus. Ehk soosis usuotsust ka see, et sõjaväkke minekuga kaasnes vajadus kindlustunde järele. Ta teadis, et ees seisavad raskused ja väljakutsed ning on vaja kedagi, kes pakuks varju. Võimalik, et oma tugi usuotsuse tegemisel oli selles, et Arvo tollaseks toanaabriks oli samuti kristlane.

„Sellest ajast peale on Jumal olnud mu kindluseks,” tunnistab ta nüüd, 40 aastat hiljem. „Tänu Jumalale, mul ei olnud varasemalt mingeid probleeme ega raskusi, aga seersmine vajadus tema järele oli küll. Ma ei kartnud ühiskondlikku survet, sest ma ju teadsin, et kogu süsteem põhineb vägivallal ja valel ning sellega ei saa nõustuda. Kui julgesid erineda ja seista oma arusaamade eest, siis sellest peeti lugu.”

Arvo liitus Oleviste kogudusega, kuulus Effataa koori ja aitas kaasa nii heli- kui elektritöödega. Isegi kui tehnikumis oli tema õpetaja ühtlasi ateismilektoriks, oli usuline lektüür tal koolis alati laua peal. Aitas see, et koolis oli veel teisigi kristlasi, kellega võeti aega, et palvetada ja üksteisele julgustuseks olla.

Mis puudutab aga sõjaväeteenistust, siis selle veetis reamees Raja Läti kõige läänepoolsemas linnas, Liepaja raketiväes. Seal pandi mehe usk proovile, kui staabiülema major kutsus ta ringile ning küsis, kas usklikku saab ikka usaldada relvastatud valves ja kas tema ajal on ikka sõjaväel turvaline olla.

▲ See on medal, mis auga välja teenitud ja jääb päranduseks ülejäärgmiselegi põlvele.

„Kõndisime mereäärse linna liivaluude vahel ja arutlesime sügavamate väärtuste üle,” räägib Arvo nüüd, naeratus näol. „Ja eks minulgi oli küsimusi. Tahtsin teada, miks on nii, et ta juudina vene kroonus teenib.”

Viimaks sai jalutuskäik otsa ja staabiülem, juudist major, vaatas reamees Rajale sügavalt silma. Surus siis kätt, tänas vestluse eest ja ütles, et sõdurid võivad Raja usaldada küll ja tema valve ajal rahulikult magada. „Sellest jäi hea kontakt ja minagi sain oma küsimustele vastused.”

TEINE MINEK

Rootsi määrdemehed vaatavad Arvo suuski ja vangutavad päid. Ka nemad leiavad, et sel korral on määrdedega alt mindud. Nad kaabivad jää ära ning panevad peale uue määrded. Lännemäe taluperemees lõpetab teerüüpmise ja proovib uut suuska.

Kohe teine tera! Suusk töötab!

Pool maratoni on veel minna. Arvo kiikab kella ja näeb, et püsib medaligraafikus.

Nüüd pole muud kui ainult „hagu anda”. Ja enam ei mingeid loobumismõtteid! Lapselaps on sündinud – ja vanaisa – siit ta tuleb! See lihtsalt peab tulema!

Kilomeetrid mööduvad. Viimane ots, 20 km veel. Pealtvaatajad hõigu-

► Arvo on leidnud aega, et pojaga lumelauanõlvadel ilmailu nautida.

▼ Eestis on alles jäänud viis kanget meest, kes igal maratonil Alati Kohal: 1001 Ulvar Pavlov, 1002 Sulev Muru, 1003 Indrek Pak, 1004 Arvo Raja, 1005 Kaarel Toss.

KULUPÄEV
21.02.2016

18. Tamsalu-Neeruti Marat

vad, et ega esimestelgi kerge pole olnud. Kuna olud on rasked, on esikoht läinud tavapärasest aeglasemalt, üle nelja tunni! Veel on lootust!

Arvo Raja annab hagu. Ta ju ikkagi üks kangetest „Alati kohal!” meestest.

ABIKAASAST JA LASTELASTEST

Peale sõjaväeteenistust läks Arvo elektrikuna tööle. Parandas Tallinna lähiümbruses pliite ja lifte. Samal ajal kui ta sellest räägib, heliseb telefon ja ta kõneleb midagi S1-st ja S2-st. Kogu vestlusest eristan vaid ühe arusaadava sõna ja see on „madalpinge”.

Küsin ta käest, kuidas abikaasa Karin Raja oma mehe hobidesse suhtub? Kas ei tundu, et mees on liiga tihti ma-

ratonidel või orienteerumisega aega veetmas?

„Suhtub mõistvalt,” kostab Arvo vastu. „Meil on olnud ka üks periood, kus pidin tegelema spordiga rohkem, ja siis oli raske seletada, miks. Aga tagasi vaadates on see olnud päästerõngaks läbi raskete aegade. Sport aitab välja lülitada.”

Samuti räägib Arvo justkui vastukaaluks, et nad on koju võtnud sõude-, velo- ja jooksutrenažöörid ning nad käivad koos kepikõndi tegemas. Täpsustan abieluastat ja saan teada, et maikuus tähistatakse 35ndat. Pole paha!

Meenutan talle ka seda, et parasjagu, kui me sadamakohvikus senist eluteed kokku võtame, on naistepäev.

Arvo vastu, et päev on veel poisike ja jõuab veel.

Mis puudutab sporti ja Jumalasuhet, leiab Arvo, et elu peab olema terviklik. „Jumalaga on võimalik aega veeta nii palvekambris kui ka looduses. Ja kus oleks Loojaga parem olla kui mitte tema looduses?”

Aga mida mõtlevad tema suusaharrastusest lapsed ja lapselapsed? Nende jaoks võib see ju olla nii, et vanaisa sõidab nii või naa, mis vahet seal on, kellele ta selle sõidu pühendab?

„Praegu on nad veel nii väikesed, et nende jaoks on oluline pigem vanaisa-ga koos olla. Aga ühel päeval, kui nad on viieaastased ja ma neile diplomid koos mälestustega üle annan, siis ehk saan olla neile eeskujuks,” räägib Arvo, kes on vanaisa neljale lapselapsele, ja lisab siis kavalalt: „Võib-olla nad kunagi vaatavad neid, siis tekib ka stiimul vanaisa tulemuste üle sõita. Eeskuju on parim motivaator.”

VIIMANE LÕIK

Isegi kui Arvo suusad on saanud uue mineku, on Vasaloppet 2014 viimane ots eestminejate poolt laperguseks sõidetud. Mees raiub, mis jõuab, 90 kilomeetrit peagi selja taga, aga suusakepid vajuvad ikka läbi lume. Viis kilomeetrit on veel jäänud. Kummalgi pool rada seisab rahvas alleena ja ergutab. Jõuab! Jõuab! Elatakse täiega kaasa. Tunne, nagu jõuaks taevakoju, aga küsimus jääb, kas pääseb ikka sisse? Kas aega on piisavalt?

Või jääb medalita? Ja see soov – kunagi 5aastasele lapselapsele medal edasi pärandada – kas sellest jääb vaid maine unistus?

Mees sõtkub ja rahvas karjub. Keegi hüüab, et esimene on jõudnud kohale ajaga 4:11. See tähendab, et Arvo aeg võib olla vaid 6:21, ei minutitki rohkem. Mees võtab viimased jõuvarud kokku ja laksab viimased tõuked. Kui peaks jõudma, siis napilt!

Ja siis on finiš. Aeg pannakse seisma. Kell näitab 6:09 – see tähendab – tal jäi isegi varu! 12 minutit!

See on päev, mil Lännemäe talupe-remees, 7kordne Estoloppeti meister Arvo Raja kogeb suuremas koguses rõõmu ja uhkust. Või nagu ta teisisõnu ütleks – fantastiline!

TÜTREST JA POJAST

Kui palun Arvol rääkida oma lastest, ütleb ta, et sellest võiks jutustada ter-

ve peatüki. „Nad on fantastiliselt välja kukkunud!”

Ta meenutab aegu, kui Astrid lõpetas Viimsis kooli ja mõtles, kas minna 21. Keskkooli edasi õppima, ja seda, kuidas ta tasa ja targu tütrele nõu andis. Tütar võttis isa kuulda, liikus kooliteega edasi, läks siis EBSi ja Tartu Ülikooli kommunikatsiooni õppima.

„Astrid näitas neile poole aastaga, milleks ta võimeline on.”

Nüüd töötab Astrid rahvusvahelises Agape misjoniorganisatsioonis kommunikatsioonijuhina.

Kiidusõnadega ei jää Arvo kitsiks ka siis, kui räägib poeg Andresest. „Andres oli Viimsi käsipalli noortekoon-dises,” räägib ta ja valib väga peenelt järgnevaid sõnu. „See loominguiline võimekus, mis ta kätes on, see lihtsalt on!”

Andres on oma võimekust sellest ajast edasi arendanud ja nüüdseks väljendub see läbi füsioteraapia. Isa Arvo on ka sellega väga rahul.

Räägime omavahel veel koguduse-tööst ja sellest, kuidas on olnud teenida Viimsi Vabakoguduses kolme erineva pastori (Evald Timmase, Indrek Lui-de, Raido Orase) kõrval. Arvo näeb, et palju head, mis ta on õppinud orien-teerumises, on tulnud kasuks ka koguduses, eeskätt meeskonnatöös. Ta näeb, et viimane aasta, kui pastorit pole olnud, on see aeg siiski mõjunud kogudusele veelgi rohkem ühendavalt ja ülesehitavalt. Kuulen lähemalt ka sellest, et kogudusel on uus pastori-kandidaat – Kristjan Kalamägi. Arvo on rahul ja tänab Jumalat.

Kui palun õppetunde spordist elusse, vastab ta:

1. Kui Jumal on andnud tervise, tuleb selle eest hoolt kanda ja olla tänulik.
2. See, kuidas sa end 55aastaselt tun-ned, sõltub sellest, mida sa 35aas-taselt teed.
3. Oma võimetest tuleb saada adek-vaatne pilt (nt koormustestiga) ja vastavalt sellele tegutseda.
4. Kui kukud, siis ära hädalda, ära süü-dista ega haletse, vaid aja püsti ja vajadusel paranda meelt.
5. Ükskõik kui raske on (maraton), ükskord see lõpeb niikuinii!

Ja kui juttu tuleb sellest, mida soovi-da Eesti Vabariigile või naistepäeva puhul naistele, meenub talle, kuidas ta vabariigi aastapäeva varahommikul oma välismaalasest väimehega Pika

Hermanni torni juures lippu heiskas ja koos rahvaga laulis „Hoia, Jumal, Eestit”. Arvo on veendunud: kui me seda ka edaspidi Jumalalt palume, on meil lootust ja tulevikku.

Mis puudutab naisi, siis Arvo soov on lihtne: „Olgu teil tarkust väljakut-sete ja muutuste keskel hoida alal seda, mida esivanemad on hoidnud – kodu-kolde soojust. Et see kodu võiks olla igatsetud paigaks nii abikaasale kui lastele, keda sa koju ootad.”

Seda öelnud ja jutu lõpetanud, on Arvo silmad märjad. Aus mees on rää-kinud olulistest asjadest.

Kui kellelgi jäi väheks veel suusajut-tudest, on tal varuks üks vägev mäles-tus aastast 2015, mil ta Norra mägede vahel läks jahtima ka teist medalit – oma teisele lapselapsele.

„Oli sillerdav lumi, ere päike ja fan-tastiliselt tugevad rajad. Sa alustad 400 m pealt, lõpetad 1000 m peal ja kohe alguses rühid 15 kilomeetrit märke! Fantastiline!” ■

▼ Karin ja Arvo Raja tähistavad maikuus oma 35ndat abieluaastat. Nad on otsustanud olla teineteise jaoks, nagu Arvo maratonidel, alati kohal ja ikka lõpuni!

▲ Sellisel Norra suusarajal on ainult üks oht – see on nii mõnus, et võibki sõitma jääda.

JUMALA SUURIM KINGITUS

■ Foto: BGEA.
■ Billy Graham,
Ameerika Pastor

Jumal teab sinust
kõik. Ta teab kõik sinu
patud, aga armastab
sind ikkagi.

Tahaksin täna teile rääkida Piibli kõige tuntumast salmist. See on: „Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainusündinud Poja on andnud, et ükski, kes temasse usub, ei hukkuks, vaid et tal oleks igavene elu” (Jh 3:16). See on evangeeliumi tuum – kõik päästmiseks vajaliku leiame sellest salmist.

Paljud küsivad minult: Kui Jumal meid nii armastab, miks on siis nii palju kannatusi? Miks on siin haigused, sõjad, vaesus, vihkamine, üksindus, tüdimus, tühjustunne, tööpuudus, vägivald? Miks Jumal seda kõike ei lõpetata? Mõned teist mõtlevad: Ma ei suuda enam taluda, surve on liiga suur. Ehk küsid: Miks on Jumal meid hüljanud? Jumal ei ole meid hüljanud, vaid meie teda. Võib-olla küsid: Kas Jumal on üldse olemas? Jah, ta on olemas! Ma ei saa sind viia laborisse ja tõestada ta olemasolu – Jumal eksisteerib meie ümbruses, kui ainult seda märkaksime! Kuidas Jumal välja näeb? Mida ütleb temast Piibel?

MIDA ÜTLEB PIIBEL JUMALAST

Piibel ütleb esmalt, et Jumal on Looja: „Alguses lõi Jumala taeva ja maa” (1Ms 1:1). Kõik tähed taevas on Jumala loodud. Ja ta lõi ka sinu enese. Siis ütleb Piibel veel, et Jumal on Vaim. Tal ei ole sellist keha nagu on minul ja sinul. Kui tal oleks selline keha, siis ta saaks olla samaaegselt ainult ühes paigas. Jumal on Vaim ja seetõttu saab ta olla kõikjal samaaegselt.

Piibel räägib Jumalast midagi väga tähtsat. Ta ütleb, et Jumal on absoluutselt püha ja veatu ja puhas. Ta ei või vaadata patule seetõttu, et ta on püha ja puhas. Lisaks on ta kohtumõistja Jumal. Piibel ütleb: „Sest Jumal viib kõik teod kohtusse, mis on iga salajase asja üle, olgu see hea või kuri” (Kg 12:14). Mõttele sellele! Ühel päeval on kõik su salamõtted ja teistele teadmata teod toodud avalikkuse ette. Jumal on määranud päeva, mil ta mõistab maailma üle kohut ja sina oled selles kohtus.

JUMAL ARMASTAB MAAILMA

Tekst, mida äsja lugesime, ütleb Jumalast veel midagi muud: „Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainusündinud Poja on andnud, et ükski kes temasse usub, ei hukkuks, vaid et tal oleks igavene elu.” Jumal on armastuse Jumal! Kui tahan sulle midagi täna kaasa anda siit lahkumisel, siis see oleks: Jumal armastab sind! Jumal teab sinust kõik. Ta teab kõik sinu patud, aga armastab sind ikkagi. Jumal on armastuse Jumal! Piibel ütleb: „Ma olen sind armastanud igavese armastusega” (Jr 31:3). Selliselt lõi Jumal inimese.

Kas oled kunagi huvitunud, miks sa oled siin? Jumal on armastus. Ta lõi meid selleks, et me teda vastu armastaksime. Esimesed inimesed Eeva ja Aadam loodi elama ilma patu ja surmata perfektseks paradiisi. Jumal andis neile valikuvõimaluse. Kuuletuda temale ja olla sõbrad või pöörduda

tema vastu ja minna teises suunas. Jumal andis neile vaba valiku võimaluse, millist teed minna. Nad valisid vastuhakutee. Selle tulemusel lõikasid nad end lahti Jumalast ja patt tuli maailma.

INIMENE ON PATUNE

Mis on inimloomusega valesti? Kas oled kunagi seda eneselt küsinud? Miks on siin nii palju vihkamist, rasilisi eelarvamusi, kadedust ja ahnust? Miks nii palju sõdasid ja konflikte? See on seepärast, et inimkond on vaimulikult haige. Seda haigust nimetatakse patuks. Jeesus ütles: „Sest südamest lähtub kurje mõtteid, mõrvamist, abielurikkumist, hooramist, vargust, valetunnistust, pühaduseteotust” (Mt 15:19). Me kõik oleme süüdi. Piibel ütleb: „Sest kõik on pattu teinud ja ilma jäänud Jumala kirkusest” (Rm 3:23).

Patt ei tule ainult sinu ja Jumala vahele. Ta tuleb sinu ja rahu vahele, sinu ja õnne vahele, sinu ja igavese elu kindluse vahele. On sul igavese elu kindlus, kui täna öösel peaksid surema? Elu võib olla põrgu juba siin maa peal – kõige hullem on sattuda põrgusse tulevases elus. Sinna satume, kui siin elus põlgame ära Jumala päästetee.

JUMALA PÄÄSTEPLAAN

Jumal nägi meid kadununa ekslemas pimeduses ja ta otsustas armastuses teha midagi meie heaks. Rõhutan, et ta tegi seda puhtast armastusest! Mida ta tegi? Ta saatis oma ainsa Poja Jeesuse

Kristuse siia maailma maksma karistuse hinda meie pattude eest! Jumal sai inimeseks oma Pojas Jeesuses Kristuses. Ta tuli sellesse maailma ainult ühel põhjusel: et surra meie pattude eest. Ühel päeval viisid roomlased Jeesuse Kristuse Jeruusalemmast välja ja naelutasid ristile. Just sel hetkel pandi kõik meie patud temale. Kogu meie patukoorem anti tema kanda! Mõtle korra! Temale mõisteti süüks kõik meie tehtud patud! Piibel ütleb: „Issand laskis meie kõigi süüteod tulla tema peale” (Js 53:6).

Jeesus ei jäänud ristile. Jumal äratas tema surnuist. Ma ei räägi surnud Kris-

kohtuotsuse enda kanda. Ta andis oma elu sinu eest.

„Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainusündinud Poja on andnud, et ükski, kes temasse usub, ei hukkuks, vaid et tal oleks igavene elu.” See on Jumala töotus täna sinule. See on Jumala suurim kingitus! Kas oled palunud Jeesust Kristust tulla oma ellu? Kas oled ainult teda usaldanud oma Päästjana? Tule täna selle lihtsa ususammu läbi tema juurde, pühenda oma elu temale!

Palu koos paljude teiste pöördunute: „Oo, Jumal, ma tean, et olen pattune. Ma kahetsen oma tehtud patte ja

Meeleparandus tähendab tunnistada uut teed koos Jumalaga ja valmisolekut tänasest teda järgida.

tusest, vaid elavast Kristusest. Ja see elav Kristus võib tulla sinu südamesse ja elada tänapäeval seal Püha Vaimu läbi. Ta võib sulle andestada kõik su patud ja teha sind seeläbi uueks isikuks. Kui Jumal sulle nüüd vaatab, ei näe ta enam sinu patte – need kõik on ära kustutatud, andestatud!

tahan neist vabaneda. Usaldan Jeesust kui oma Päästjat, tunnistan teda kui oma Issandat ja palun tulla täna minu ellu. Sellest hetkest peale tahan temast teha oma elu aluse, teenida teda ja järgida teda koguduse osaduses. Palun seda Kristuse nimel. Aamen! Jumal õnnistagu sind! ■

MIDA OOTAB JUMAL SINULT?

Esiteks pead oma patte kahetsema. Jeesuse esimene jutlus oli just sel teemal: „Sellest ajast peale hakkas Jeesus kuulutama: „Parandage meelt, sest taevariik on lähedal”” (Mt 4:17). Mida meeleparandus tähendab? See tähendab tunnistada Jumalale, et oled pattune ja soovid oma pattudest pöörduda. See tähendab tunnistada uut teed koos Jumalaga ja valmisolekut tänasest teda järgida. Tema on tänasest sinu ainus Päästja, kes on su vabastanud patukoormast!

Sa ei saa kunagi ise kujundada oma teed taevase Isa juurde. Vaatamata meie enese headusele ei vasta me kunagi Jumala pühaduse standarditele. Piibel ütleb: „Sest teie olete armu läbi päästetud usu kaudu – ja see ei ole teist enestest, vaid see on and Jumalalt –, mitte tegudest, et ükski ei saaks kiideld” (Ef 2:8j). Sa oled oma pattudega igati ära teeninud Jumala kohtu. Jeesus sai kohtualuseks sinu asemel ja asendas sind ristil! Ta võttis vabatahtlikult

Jüri Puusaagi kommentaar jutlusele

Üks Ameerika populaarsemaid raamatuarju on „Chicken Soup for the Soul” (Kanapuljong hingele). Sellel kirjastusel ilmus 2013. aastal kogumik „Billy Graham & Me”, milles on trükitud 101 kuulsuse elamused Billy Grahamiga. Nende kuulsuste hulgas on USA president, rahvusvahelisi kuulsuseid, pastoreid, sportlasi jt. Lõpusõna paluti kirjutada Billy Grahamil enesel. Ta tänab kõiki autoreid, nimetab end taas ainult suure Jumala väikeseks sulaseks ja lisab: „Olen saanud 94aastaseks ja ei ole enam võimeline kirjutama midagi uut. Paljudel teist ei ole olnud võimalust külastada minu krusaade. Nõustun igati kirjastajate ettepanekuga, lisada lõpusõnana minu 22. septembril 1991. aastal New York Central Park’is edastatud sõnum minu lemmikteemal „Jumala suurim kingitus”.”

Jutlus on toodud Billy Grahami elava jutluse ümberkirjutusena. Trükkiks korrigeerimisega oleks sõnum kaotanud palju omapärast. Sama moodust olen kasutanud ka tõlkimisel eesti keelde. Küll oli armas ja kodune seda teha. Soojemate mälestustega, Jüri Puusaag.

▲ Billy Grahami Hea sõnumi kuulutused 185 maal jõudsid umbes 215 miljoni inimeseni. Foto: BGEA.

Quo vadis, vaba kogudus?

- Joosep Tammo, Pärnu Immaanueli koguduse pastor, KUSi õppejõud
- Foto: Innar Kruglov.
- Seminari talvekonverents „Vaba kirik, vaba riik”, 17. veebruar 2018

Kristlaste hulgas ei tohiks valitseda mingit üleloomulikku sümpaatiat aristokraatia ja absolutismi põhimõtete suhtes.

Paljud meist on kuulnud järgnevat vagajuttu. Keiser Nero ajal puhkes Roomas kristlaste verine tagakiusamine. Sõbrad soovitasid apostel Peetrusel linnast põgeneda. Ta asubki teele, kuid Via Appial kohtab ta Kristust. Ta küsib Kristuselt: „Quo vadis – kuhu lähed?” Kristus vastab: „Sinu eest uuesti surema!” Jeesuse vastus puudutab Peetruse südant sedavõrd, et ta pöördub Rooma tagasi. Seal ta vahistatakse ja hukatakse tagurpidi ristilöömisega.

Eesti Vabariigi 100. aastapäeva raames oli meil uuesti põhjust küsida iseendilt ja Kristuse koguduselt: *Quo vadis* – kuhu lähed?

Järgnev ettekanne ei ole niivõrd teoloogiline, kuivõrd Eesti ühiskonna oleviku ja tuleviku arenguid kirjeldav. Kuid iga kirjeldus kirjeldab ka kirjeldajat.

Teen ekskursi rahvusriigi tähendusele, ohtudele ja võimalustele. Kirjeldan postkoloniaalsete maade üldisi arengumustreid (n-ö rannalainetusi) ja globaalseid kultuurilisi arenguid (n-ö ookeanilaineid ja -hoovusi). Nõnda tuleviku võimalusi ja ohte kaardistades küsin: (kaudselt: „Kes me oleme?”), „Kuhu läheme?” ja „Mis on vabakogudustena meie püsiv ülesanne vabas riigis?”

Vabaduse õnnistus ja needus

Hannah Arendt kirjutab oma essees „Mis on vabadus?": „Kui vabadus esmakordselt meie filosoofilisse traditsiooni ilmus, oli selleks tõuke andnud usulise pöördumise kogemus, esmalt Pauluse ja seejärel Augustinuse oma.”

Üks vabakirikliku paradigma tee-

rajajaid oli **Julius Köbner**, saksa baptisti jutlustaja, laulude looja, juudi rabi poeg. Ta pöördub reformeeritud jutlustaja Johannes Geibeli jutlusi kuuldes ja ühineb Hamburgi luteri kirikuga. Gerhard Onckeni kuulutuse mõjul laseb ta end 1836. aastal ristida ja saab baptistikoguduse liikmeks. Ta toonitab oma „Vaba algkristluse manifestis saksa rahvale” (1848), et ühiskond vajab usuvabadust. 1861. aastal tõlgib ta esimesena Søren Kierkegaardi saksa keelde, leides, et suure taanlase võitlus valitseva kiriku vastu on kooskõlas baptistlike arusaamadega. Hiljem kujuneb temast tõeline evangeelse alliansi eest võitleja.

Köbner leiab, et vabakiriklik elukorraldus käib käsikäes demokraatliku riigikorraga. Tema nägemuses on vaba algkristlus rajatud põhiseadusele: „Te teate, et rahvaste valitsejad peremehtsevad nende üle ja suured meelevalitsevad nende kallal. Nõnda ei tohi olla teie seas, vaid kes iganes teie seas tahab saada suureks, olgu teie teenija” (Mt 20:25j). Sellest lähtudes ei tohiks kristlaste hulgas valitseda mingit üleloomulikku sümpaatiat aristokraatia ja absolutismi põhimõtete suhtes ja seetõttu on ka igasugune aristokraatlik ja hierarhiline element kogudusele olemuselt võõras.

Peab ütleva, et pärast demokraatliku liikumise mahasurumist ja reaktsiooni pealetungi Saksamaal ei julgenud kujunevad vabakirikud enam selliseid mõtteid väljendada. Prohvetliku tunnistuse asemel rõhutute hulgas kohanduti ja laveeriti suhetes võimudega. Seda soodustasid ka kaks

sisemist põhjust. Esiteks: ülemusi käsitleti Jumala armust antud heaolu garandina. „Iga hing alistugu valitsemas olevaile võimudele” (Rm 13:1). Teiseks: käsitus pärispatust. Pattu vaadeldi niivõrd radikaalsena, et inimeses ei jäänud üle mingeid positiivseid omadusi, millest kinni haarata ja mille abil ühiskonda vormida. Kogu tähelepanu oli pööratud oma hinge päästmisele ja pühitsusele.

Ma ei alustanud meelega anglosaksi maailmast, Roger Williamsist, William Pennist ega USA neljandast presidendist James Madisonist, kelle ajal rakendus Ameerika Ühendriikide konstitutsioonis usuvabaduse printsiip. Miks? Sest Eesti baptismi arengut mõjutas sellel esimesel perioodil asjaolu, et me kuulusime Saksa Baptistliitu ja meie esimesed juhid said oma hareduse saksakeelses ruumis ja meeles.

Karl Kaups kirjeldab albumis „50 aastat apostlite radadel” (1934) baptismi Eestis kui „omapärast rahvuslikku” ja „vabadusliikumist”. Ta ütleb: „Tõsine sisemine usk on harilikult ka vabaduse alus. [...] See liikumine oli vabakoguduslik liikumine. Seega tema põhiideeks oli algusest saadik täielik südametunnistuse- ja usuvabadus. Niisuguse liikumisena ta vabastas ennast kohe riigikiriklikust survest ja võimuvalitsusest. [...] Riigikiriklus on alati olnud tagurluse tugi ja absolutismi pooldaja. Vabakogudused aga püsisid demokraatlikul põhimõttel. [...] Sel viisil kaudselt teel selleaegne baptismi liikumine taotles ka rahvuslikku ja poliitilist vabadust” (lk 12–13).

On hämmastav, kui sarnane on olnud vaba Eesti riigi areng meist varem vabanenud riikidega.

„...ühtlasi süvenes sealjuures tema rahvuslik tunne” (lk 14).

Olgu öeldud, et Eesti baptismi 25. aastapäeva albumis kirjeldatakse Andres Tettermanni pöördumise lugu veel eraldumisenähtetena rahvuslikust ärkamisliikumisest (ilmalike laulukooride, näiteringide ja seltside tegevus).

Kui Kaups neid ridu kirjutas, toimus Eesti ühiskonnas murrang, mis lõppes nn „vaikiva ajastuga” ja sellele järgnenud traagiliste sündmustega. Pärast Riigikogu erakorralise V istungjärgu lõppu 2. oktoobril 1934 teatas siseminister Kaarel Eenpalu, et Riigikogu on pandud vaikivasse olekusse, see tähendab, et tulevikus tal enam kokku tulla ei lubata. Praegu peetakse „vaikiva ajastu” alguseks 12. märtsil 1934 riigivanem Konstantin Pätsi poolt välja kuulutatud üleriigilist kaitseseisukorda.

Rahvusluse õnnistus ja needus

Rahvuslust saadab kujutlus, et kõik inimesed, kes on samast rahvast sündinud, on mingil loomulikul viisil üksteisega seotud (geograafiline päritolu, ühine keel) ja võivad nagu ühe perekonna liikmed üksteisele toetuda. H. Arendti järgi tekkisid rahvused kõikjal, „kus rahvad hakkasid end mõistma ajalooliste ja kultuuriliste ühtsustena” (lk 487). Ta mõõnab, et sellise kujutlusega seotud soojus ja turvalisus sobis, et „moodsa inimese õigustatud hirne atomiseeritud ühiskonna džunglis vältida, kuna sellist liikumist saatis „uniformeerumine ja inimeste massilised kogunemised, mis pakkusid ühiskondlikku kodu- ja kindlustunnet”” (lk 499). Otsustav on Arendti jaoks see, et rahvusriik tahab olla alates Prantsuse revolutsioonist „kogu rahva esindaja”. Nii sulavad kokku kaks faktorit, „rahvuslik kuuluvus ja riigiaparaat”. Neid samastatakse rahvusliku mõtlemisega. Küsimuse alla pannakse riigi kõrgeim ülesanne – pakkuda kaitset „kõigile territooriumi elanikele, sõltumata nende rahvuslikust kuuluvusest” (lk 487j). Rahvus astub seaduse asemele. Individuaalse vabaduse asemele astub „vaikiv ajastu” rahvusriigi säilitamise nimel.

USA etnoloog **Clifford Geertz** oma raamatus „Kultuuride tõlgendamine” (Tänapäev, 2017) ütleb: „Just nagu religioonil, on ka rahvuslusel nüüdisaegses maailmas halb kuulsus... Religioosne fanatism ja natsionalistlik vihkamine on kahepeale kokku (ja mõnikord üheskoos) toonud inimkonnale tõenäoliselt suuremat kahju kui ükskõik millised kaks teist ajaloolist jõudu ning kahtlemata toovad seda veelgi” (lk 339).

Selles mõttes on Eesti hümn viimane salm ohtlik: „Su üle Jumal valvaku, mu armas isamaa! Ta olgu sinu kaitseja ja võtku rohkest õnnista, mis iial ette võtad sa, mu kallis isamaa!” Kas Jumal saab õnnistada kõike, mida jumalatu rahvas ette võtab?

Eesti Vabariik kui postkoloniaalne riik

Kui me vaatleme rahvaste merd, kus aeg-ajalt tõuseb metsalisi, nagu Piibel seda kirjeldab (Ilm 13), siis sellel merel on ranna- ja ookeanilaineid – väikseid konflikte, mis näivad suurtena, ja suuri konflikte, mis näivad väikestena.

Vaadakem alul rannalainetust

Geertz käsitleb eelmainitud teoses postkoloniaalsete riikide (Indonee-

sia, Birma, India, Pakistan, Tuneesia, Maroko) sisemisi konflikte ja arenguid. On hämmastav, kui sarnane on olnud vaba Eesti riigi areng meist varem vabanenutega. Geertz ütleb: „Iseseisvumine näis töotavat – rahva võimu, kiiret majanduskasvu, sotsiaalset võrdsust, kultuurilist uuestisündi, ja mis kõige tähtsam, lõppu lääne ülemvõimule –, siis pole üllatus, et selle saabumine on kaasa toonud pettumust” (lk 314). Meil tuleb „lääs” asendada vaid „idaga”. Pettumuse märke võib leida kõikjal: nostalgias vabadusvõitluse erede isikute järele, pettumus parteipoliitikas, parlamentarismis, bürokraatias ja uues ametnike ja kohalike võimude klassis, suunataju puudumises, ideoloogilises tühimuses ning verbaalse ja füüsilise vägivalda levikus. Korraga mõistetakse, et asjad, mille põhjuseks tundus vaid võõrvõim, on palju keerulisemad.

Järgneb aprillikuu Teekäijas

▼ Külalisesineja Nigel Wright Suurbritanniast (vasakul tõlk Peeter Tamm) jagas oma mõtteid kiriku ja riigi vabaduse suhetest. Foto: Innar Kruglov.

Seminari talvekonverents „Vaba kirik, vaba riik”

■ Toivo Pilli, Tartu Salemi koguduse pastor, KUSi õppejõud
■ Fotod: Innar Kruglov.

► Kiriku vabaduse juriidilist poolt Euroopa Liidu sekulaarses ühiskonnas käsitles TÜ rahvusvahelise õiguse vanemteadur Merilin Kiviorg.

▲ Kaunist talvapäeva alustati Kõrgema Usuteadusliku Seminari rektor Einike Pilli tervituse ja avapalvega.

▲ Saalis oli umbes 70 teemast huvitunud ja kaasmõtlevat osalejat, samuti elati konverentsile kaasa Kuressaare Pildiraadio vahendusel.

Tänavune talvekonverents toimus usuteadusliku seminari ja EKB Liidu koostöös 17. veebruaril Tartus. Päev algas külalisesineja, teoloog Nigel Wrighti ettekandega, kes tuletas meelde, et vabakoguduslik traditsioon on palju andnud demokraatliku ja usuvabadust austava kultuuri arengusse. „Vabakirikud, luues uue arusaamise kogudusest, mõjutasid mitte ainult usulist valdkonda, vaid ka poliitikat.” Riigil ei ole õigust kedagi karistada uskumise või mitteuskumise tõttu, sest see on inimese ja Jumala vaheline asi, väitis 17. sajandil baptist Thomas Helwys.

Järgmine ettekandja, õigusteadlane Merilin Kiviorg, ärgitas kuulajaid kaasa mõtlema usuvabaduse teemal juristi vaatenurgast. Ta väitis, et usuvabaduse fookus on nihkunud inimväärikuselt julgeoleku argumentide suunas. Ja seda pidas ta ohtlikuks, sest julgeoleku sildi all võib seada igasuguseid piiranguid, muuhulgas usuliste ühenduste tegutsemisele, nagu on viimasel ajal märgata Venemaal, kuid mitte ainult seal.

Järgnevalt – pärast diskussiooni ja lõunasööki – kõneles pastor Leho Paldre kohaliku koguduse ja koguduse liikme vabadusest, esitades küsimuse, mis piirab vabadust. Samas rõhutas ta, et just Vaimu läbi uueks sündinud inimestest koosnev kogudus on see alus, mis võimaldab rääkida koguduse vabadusest, sellest, et kohalik kogudus on kõrgeim otsustusorgan. Ja viimaks – mitte võim või rahaline surve, vaid vastutus ja armastus loob vabaduse ruumi.

Pastor Joosep Tammo väga avarapilguline, lausa filosoofiline ettekanne väitis, viitega Hannah Arendtile: „Kui vabadus ilmus meie traditsiooni, siis andis sellele tuge usuline kogemus...” Uudselt kõlas väide, et Eesti ei ole mitte niivõrd postsotsialistlik, vaid postkoloniaalne maa. Seda selles mõttes, et postkoloniaalsetes kultuurides asendub esialgne vaimustus vabadusest peagi osale ühiskonnast pettumusega, sest oma unistusi pole kaugeltki kõik suutnud täita. Kuid kriisis olev ühiskond otsib teed edasi, ei saa jääda lihtsalt meelelise ja sünkretistliku faasi kammitsasse. Kultuur pöördub uuesti jumaliku dimensiooni poole – vahest on märke sellest Eestiski, eriti

kui mõelda Arvo Pärdi muusika tähenduslikkusele ja tunnustamisele.

Väga värskelt kõlas päeva lõpus ka tulevikku vaatav ettekanne praegusaja uuest põlvkonnast, mille pidas Sven-Joonatan Siibak. Vanem generatsioon, astuge esimene samm ja kutsuge noored enda laua äärde, aga ärge hakake õpetama, vaid kõigepealt kuulake – kaua ja tähelepanelikult. Ettekandja oli veendunud, et uutel, noortel kogudustel, on kindlasti oma koht EKB Liidus.

Mõtte värskest, võimet rääkida tegelikest asjadest, analüüsida, esitada häid küsimusi ja oskust näha asju mõnusa huumori prismastki – sellest kõigest andis tunnistust paneeldiskussioon.

Jumalateenistus aga võttis kokku konverentsipäeva Mäemetsade pereansambli ülistuse ja EKB Liidu president Erki Tamme jutlusega. Nii oligi hea. Minna tänu ja palvega Jumala ette. Sest vabakogudused on alati teadvustanud – ja oma parematel hetkedel ka julgelt tunnistanud – kõigi võimude ja vägede üle on Jumala riik. Jeesus alustas oma kuulutust, öeldes: „Parandage meelt, sest taevariik on lähedal!” Pealegi, Jumal on suveräänne – see tähendab, et tema ütleb viimase sõna siis, kui viimane sõna on öeldud. ■

▲ Ettekandjatel tuli vastata moderaatorite ja auditooriumi vabadele küsimustele koguduse ja riigi kohta.

▲ Kõike kuuldut kokku võttes võrdles Toivo Pilli konverentsi lõõtspilliga, kus teemasid käsitleti vaheldumisi nii laiemalt kui kitsamalt.

▲ Mõttetiheda päeva lõpetamisel laulis kogu saal kiituslaule Jumalale. Selles juhtis meid perekond Mäemets Saaremaalt.

▲ Kogu päeva fookust ja ergast meeleolu hoidsid üleval programmijuhid, seminaristid Elina Kivinukk ja Kaur Paldre.

Radikaalse reformatsiooni kännumurdjate pärand / XIII

■ Andres Saumets, Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste peatoimetaja ja Elva baptistikoguduse liige

• HANS HUT'I ON NIMETATUD
• „ÜLEMINEKULIIKUMISEKS“
• HILISKESKAJA MÜSTIKAST
• PROTESTANTLIKKU
• SEKTIIDEOLOGIASSE VÕI
• SPIRITUALISMI.

◀ Kiliastlik ristija Hans Hut. Allikas: <<https://ml.bethelks.edu/issue/vol-64/article/pilgrim-marpeck-and-the-austerlitz-brethren-a-disa/>>.

Algus jaanuari 2017 Teekäijas

Augustis 1527 toimus Augsburgis nn märtrite sinod, kus puhusid sootuks teistsugused tuuled kui Schleithemis. Kokkusaamise eestvedaja oli **Hans Hut**, kelle vaated inimese sisemisest valgustatusest, maailmalõpust, kirjatähe ja vaimu olemuslikust erinevusest ning ründav suhtumine reformatsiooni „kirjatundjatesse” kujundasid õhkkonna. Huti juhitud liikumine moodustas ristijate seas eripärase vormi, milles jätkus Müntzeri apokalyptiline visioon ja soov kasvatada rahvast müstiliselt vormitud usu vaimus, et inimesed astuksid vastu igasugusele vaimulikule tahteotsuse piiramisele ja sotsiaalsele allasurumisele.

Talurahvasõja veteran Hans Hut üritas pärast sõja verist lõppu Müntzeri ideid ellu viia. Uudse momendina määras ta kindlaks maailmalõpu ja viimse kohtu alguse 1528. aasta nelipühade

paiku. Selleni jõudis Hut Ilm 13:5 põhjal, kus on juttu metsalisele Jumala teotamiseks antud 42 kuust ehk 3½ aastast. Seda aega tuli tema arvates hakata lugema talurahvasõja algusest. Kohtuaja saabumine tähendas ühtlasi nn väljavalitute ehk ristimise läbi pitseeritute kokkukogumist. Ilm 7:4 järgi pidi neid olema 144 000, kes pidid enda kätte võtma jumalatute karistamise.

Hut arvas, et Jumal on teda kutsunud prohvetiks nagu kord Eelija või Ristija Johannese. Nii keskendus ta oma kuulutuses „pöördumise” kutsele ja kaugemas plaanis läheneva apokalyptilise draama kirjeldamisele. Viimse aja saabumiseni soovitas ta mõõga, mille Müntzer oli välja tõmmanud, taas tuppe peita. Kuid Hut ei olnud patsifist. Tema soovitus tähendas üksnes revolutsiooni edasilükkamist. Kohutapäeva saabumisel pidid väljavalitud olema valmis jumalatutele kätte maks-

ma. Huti ideed olid vastuseks neile ootustele, mis valitsesid rahva seas pärast talurahvasõja läbikukkumist.

Erinevalt Müntzerist, kelle töö piirdus enamasti rahvakirikliku kihelkonnaga, oli rändav raamatukaupmees Hut väsimatu misjonär, kelle tööpiirkond ulatus Kesk- ja Ülem-Saksamaalt kuni Austria ja Määrimaani. Kõikjal kuulutas ta maailma lõplikku puhastamist jumalatutest ja õpetas, et Jumala tööriistadeks saavad sisemiselt valgustatud ja Püha Vaimuga varustatud usklikud. Tema misjonitegevus oli suunatud üksikindiviidile ega pingutanud koguduste rajamisega.

Lühidalt tuleks käsitleda ka Huti arusaama ristimisest. Kuna Huti jaoks eelnes „kuulutuse” kaudu saadud usk (Rm 10:17) tõelisele usule, siis ei saa „kuuldud” usule järgnenud veeristimine olla tõeline ristimine. See on vaid ettevalmistav märk, mis tuletab inimesele meelde, et nüüd peab ta veel ootama „õiget” sisemist ristimist. Hut „pitseeris” ristimisega (tehes veega laubale ristimärgi) väljavalitud tuhandeaastase rahuriigi jaoks. Nii ei olnud tegemist kogodusliku, vaid pigem apokalyptiliselt mõistetava talitusega, mis valmistas inimesi ette „suureks lahutuseks”.

Šveitsi vennad seevastu nägid ristimises aktiivset ühinemist juba maailmast eraldunud, ent siiski nähtava

pühade kogudusega. Huti „misjonialadelt” ei leia taolisi selgepiirilisi vabakiriklikke kogudusi nagu Schleithemi artiklite mõju all olevatest paikadest. Gottfried Seebaß järeldab: „Huti ristimine kujutas eshatoloogilise pitseerimisena endast pigem laialipillutatud üksikute väljavalitute „märgistamist” ja suunas pilgu allesjäänud lühikesest ajajärgist üle libesedes eelseisvale Jumala kohtule patuste üle, millest siis kokkukogutud pitseeritud pidid osa võtma.”

Werner Packull on nimetanud Hut'i „üleminekuliikumiseks” hiliskeskaja müstikast protestantlikku sektiideoloogiasse või spiritualismi, aga ka üleminekuks sotsiaalrevolutsioonist, mille eesmärgiks polnud võimalik täide viia, sellisesse liikumisse, mis tõi endaga kaasa kas eraldunud koguduste tekke või ka nende lagunemise. Hans Hut arreteeriti Augsburgis 1527 ja ta sai põgenemiskatsel surma. Liidri kaotus ja maailmalõpu ärajäämine hajutas küll liikumise vormiliselt, kuid tema spiritualistlik vaimuõpetus elas edasi uutes vormides.

Positiivset suhtumist ülikkonda ja kristlaste osalemisses sõjateenistuses esindab **Balthasar Hubmaier** (1485–1528). Saksamaa reformatsioonikontekstis on ta üks tähelepanuväärsemaid usu tõe ja kiriku uuenemise eest võitlejaid ning ristijateliikumise silmapaistvamaid teolooge. Vastaste jaoks oli ta „taasristijate sekti pea ja õilsaim mees”, kelle õpetatusele ja kõneosavusele avaldasid tunnustust ka tema kriitikud. Trento kirikukogu nimetas teda koos Lutheri, Zwingli, Calvini ja Schwenckfeldiga „heresiarhiks”. Varane luterlus liigitas Hubmaieri „usumäratsete” hulka, kes kuulusid ühte patta paavstluse, ordude ja sektidega. Hubmaieri ilmalikud ülemad kiusasid teda taga kui mässajat. Ristijateliikumise ridades on Hubmaierist positiivse, kuigi puudustega pildi andnud „Hutteri vendade vanim kroonika”. Kiidetud on tema haridust ja kirjutisi ristimisest ning õhtusöömaajast, kuid maha on vaikitud oluline traktaat „Möögast” (1527), sest hutterlased ei leppinud Hubmaieri positiivse suhtumisega ilmalikku ülikkonda.

Freiburgi ülikoolis oli Hubmaieri õpetajaks katoliiklik teoloog Johannes Eck. Ka Hubmaierist sai teoloogiaprofessor ja Maarja kiriku jutlustaja. Akadeemilise karjääri kõrgpunktis – ta oli just saanud Ingolstadt ülikooli prorektoriks – otsustas ta 1516. aasta

BALTHASAR HUBMAIER DOCTOR VON FRIDBERG.

jaanuaris kõigile ootamatult minna Regensburgi toomkiriku jutlustajaks. Seal tõusis Hubmaier religioosse rahvajuhi rolli, kui ta ühines juutide finantstegevuse vastase poleemikaga. Kuna sealsed juudid nautisid keiserlikku kaitset, kaevati Hubmaieri peale ja ta pidi riigipäeval Maximilian I ees aru andma. Pärast keisri surma aeti juudid siiski Regensburgist välja, sünagoog lammutati ja asemele ehitati Maarjale pühendatud kabel.

Imettegevad ikoonid meelitasid palverändureid ja uue liikumise juhiks sai karismaatiliste jutlustega Hubmaier. Kuid ka Regensburgist lahkus ta ootamatult ja sai Austria provintsilinnas Waldshutis Maarja kiriku jutlustajaks. Preestrikohustusi täitis ta väliselt veel hoolikalt, kuid tema sisemine muutus oli alanud. Pauluse, Erasmuse, Melanchthoni ja Lutheri kirjutised suunasid teda antiikkiriku ja selle teoloogide pärandi juurde. Lutherilt õppis ta, et oluline on Jumala sõna jutlustamine, mida kuuldakse usus ja viiakse ellu armastuses. 1523. a kevadeks oli otsus reformatsiooni kasuks juba langenud. Samal aastal tegi ta jutlustajana ringreisi Šveitsis. Zürichis kohtus ta ka Zwingliga ja neil oli põhjalik vestlus lasteristimise teemal, mida nad tol hetkel mõlemad eitasid.

Waldshuti naastes hakkas ta rae toel ette valmistama missareformi. Religioonikõneluste tarbeks koostas Hubmaier reformatoorset programmi sisaldavad „Kaheksateist lõpukõnet”: üksnes isiklik usk kui Jumala armulikuse äratundmine teeb inimese Jumala

ees õigeks. Kõik katoliku kiriku inimlikud õpetused ja kombed kuulutati ülearusteks ning nende preestrid pidid linnast lahkuma. Keisri vend Ferdinand ähvardas oma sõnakuulmatud alamad korrale kutsuda. Pingelises olukorras otsustas Hubmaier minna Schaffhausenisse, et suluseisus linnale poliitilist mänguruumi luua.

Seal kirjutas Hubmaier teesid Johannes Ecki vastu, mis dokumenteerivad suhete katkestamist vana kirikuga. Traktaat „Ketseritest ja nende põletajatest” oli otsustav sõnavõtt inkvisitsiooni vastu ja oluline panus usuvabaduse arengusse. Ta nõudis, et ilmalike ja vaimulike argumentide ning võimupädevuse segunemine peab evangeeliumi pärast lõppema. Kiusatud ja kahtlustes usk ei ole Hubmaieri jaoks kohe hereesia, vaid kõigest üks peatus tõe juurde viival teel. „Tõde on surematu!” – seda motot kannavad peaaegu kõik Hubmaieri teosed.

Kui ta oktoobris 1524 Waldshuti tagasi tuli, hakati jumalateenistusi pidama saksa keeles, kirikutest kõrvaldati pildid ja sakraalsed esemed. Poliitilised pinged aga kasvasid ja Zürichist tuli väike salk vabatahtlike linna kaitsma. Nende seas oli ka „Grebli ringist” pärit mehi. Waldshut oli liidus ka ülestõusnud talupoegade toetussalkadega. Hubmaier ei õpetanud „möögameelevallast” loobumise vajalikkust. Habsburgid olid sel hetkel hõivatud Prantsusmaaga sõdimisega ja neil polnud provintsilinna karistamiseks lihtsalt aega.

Järgneb aprillikuu Teekäijas

„TÕDE ON
SUREMATU!”
– SEDA MOTOT
KANNAVAD
PEAAEGU KÕIK
BALTHASAR
HUBMAIERI
TEOSED.

◀ Dr. Balthasar Hubmaier.
Allikas: <https://www.wien.gv.at/wiki/index.php?title=Balthasar_Hubmaier>.

EKB Liidu arengukavast 2018–2023

■ Erki Tamm, EKB Liidu president

Hommikukohvi juues arutame abikaasaga päevaplaanid läbi (nt millal keegi koju jõuab ja kes toob poest toidu). Päeva kestel helistame üldjuhul üle. Lisaks teineteisest hoolimisele saame täpsustada ka õhtused plaanid. Nii hoiame endid samal lainel. Samuti vajame oma tegevuste kooskõlastamist koguduseperes ja Liidus tervikuna.

Meie kogudusliku liikumise üheks põhiveendumuseks on, et Jumal kõneleb iga oma lapsega. Üksteist kuulates ja koos Jumalat otsides näeme suuremat pilti tema tööst ja tahtest.

2016. a viisime Liidu koguduste pastorite ja liikmete hulgas läbi küsitluse. Kõige julgustava kõrval toodi suurimate probleemidena esile evangeelse aktiivsuse vähesust, töötajate järelkasvu ebapiisavust ja vähest toetust uute koguduste rajamisele. Uue arengukava üheks eesmärgiks ongi otsida lahendusi nendele vajakajäämistele ja soov tunnetada Jumala eesmärke meie Liidu elus.

Vaimulikud arengud. Kõik suured vaimulikud liikumised on alanud meeleanamusest ja igatsusest Püha Vaimu värske väljavalamise järele. Näiteid selle kohta on meie oma liikumise algusaegadest 19. saj, aga ka 1970ndatest. Evangeeliumi tunnistajatele töötas Jeesus väge Pühalt Vaimult (Ap 1:8), et sünniks teod, mida tegid Jeesuse jüngrid (Mk 16:17) ja mille kaudu inimesed kogesid Jumala armu (Ap 4:33). Head muutused saavad alguse hingediktsikusest, kui mõistetakse, et samamoodi jätkata ei saa. Olles valmis Issanda nime tões ja vaimus appi hüüdma ning muutma oma harjumusi, sünnivad muutused.

Jumala tahe on, et kogu loodu kuuleks evangeeliumi (Mk 16:15). Jumal ei taha, et ükski tema lastest (ka kadunud poegadest) hukkuks (2Ptr 3:9). Täna on meie Liidu kogudusi keskmiselt üks 15 000 elaniku kohta. Näib, et see pole piisav evangeeliumi mõju ulatamiseks Eestimaal inimesteni. Koguduste olemasolu ja väljasirutuvus on erinev piirkonniti, rahvuse ja eagrupiti, kuid kõigis kirikutes kokku käib jumalateenistustel 1–2 korda kuus vaid 5% inimestest (Religioonisotsioloogiline uuring 2015). Me ei saa muuta teisi inimesi ega maailma, vaid iseennast. Mis on see, mis peab muutuma Jumala rahva juures, et Jumala tahe sünniks Eestimaal?

Nägemusest juhitud sammudeni. Möödunud aastakonverentsil kinnitasime visioonilause: Eesti EKB Koguduste Liit on Jeesust järgiv, inimesi armastav, Jumala väes ja sõnas kasvav liikumine. Selleks, et võiksime kogudustena kasva-da, peame olema ja tegutsema nagu jüngrid. Esmaspäevast pühapäevani. Kirikus ja turuplatsil.

Liidu eesmärgiks selles protsessis on mobiliseerida sama missiooni kandvad kogudused ühise nägemuse elluviimiseks. See on vaimne liit, mis tegutseb Vaimu ühtsuses ja millel on ka juriidiline vorm. Tänavuse konverentsi ette toome sellest nägemusest ja eesmärgist lähtuva tegevuskava. Kindlasti avastavad mitmed pastorid ja töötajad siit tuttavaid mõtteid, sest need pärinevad teilt. Arengukava on sünninud üksteist ja Jumalat kuulates.

Arengukava eesmärgiks on, et evangeeliumi mõju Eestimaal kasvaks nii olemasolevate koguduste uuenemise kui uute koguduste rajamise kaudu. Pikema ajalooga kogudused annavad meie Liidule ja uutele kogudustele usaldusväärse tagapõhja ning õpetusliku terviklikkuse. Uute koguduste rajamise kaudu aga jõutakse piirkondadesse ja eagrupideni, kuhu evangeeliumi mõju täna ei ulatu. Nii nagu noored, kes iseseisvat elu alustavad, vajab koguduse rajamine uute juhtide ning meeskondade koolitamist ja varustamist. Eelkõige aga emakoguduse armastust. Liidu senised kogemused näitavad, et uusi kogudusi rajavad kogudused ei jää nõrgemaks, vaid kasvavad. Samas on iga koguduse arenguks oluline selline uuenemine, kus evangeeliumi mõju kogukondades kasvaks. Noorte ja uute juhtide avastamine ning nende varustamine on kõigi koguduste arengu seisukohalt kriitiliselt oluline.

Arengukavas kirjeldatakse konkreetseid samme, et nägemus võiks tegelikkuseks saada. Arengukava tegevusi võib käsitleda üksikisiku, koguduse ja Liidu tasandil. Iga kogudus ja Jeesuse järgija otsustab, millises ulatuses ta võtab osa ühistele eesmärkidele pühendumisest. Kuid usun, et Vaimu antud ühtsuses tegutsedes on mõju suurem, selleks et vaimulik reaalsus Eestimaal muutuks ja Jumal saaks austatud.

EESTI EVANGEELIUMI KRISTLASTE JA BAPTISTIDE KOGUDUSTE LIIDU ARENGUKAVA 2018–2023 (PROJEKT)

Eesmärk: Eesti EKB Koguduste Liidu eesmärk on mobiliseerida sama missiooni kandvad kogudused ühise nägemuse elluviimiseks.

Visioon: Liit on Jeesust järgiv, inimesi armastav, Jumala väes ja Jumala sõnas kasvav liikumine.

Missioon: Liidu missiooniks on Jeesuse järgijatena tunnista-da armastuses ja Püha Vaimu väes kuningriigi evangeeliumi Jeesusest Kristusest.

Milleks arengukava? Arengukava on eelkõige meie ühine tunnetus selle kohta, kuhu on Jumal liikumas ja millesse ta tahab meid kaasata, et tema kuningriik saaks enam nähtavaks. Ühistegevuse arengukava eesmärk on sõnastada tegevusi, mille tulemuseks on olemasolevate **koguduste areng ja uute rajamine**.

Kus me oleme? Liit on koguduste võrgustik, kuhu 2017. a seisuga kuulub 85 kogudust 6483 liikmega. 28 koguduses ristiti 159 inimest. Kogudusi on teenimas 88 pastorit (sh 3 kaplanit). Ühistegevuse toetuseks annetasid kogudused 70 014 eurot.

Pastorite ja töötajate hulgas läbi viidud küsitluses (2016) tõsteti koguduste tugevusena esile järgmist: kogudus teeb koostööd teiste kogudustega, aitab abivajajaid, on peresõbralik, toetab olemasolevate töötajate õppimist ja arengut. Nõrkustena toodi välja koguduseliikmete madalat evangeelset aktiivsust, töötajate vähest järelkasvu, vähest toetust uute koguduste rajamisele.

Millest me juhime? „Kui te jääte minusse ja minu sõnad jäävad teisse, siis paluge, mida te iganes tahate, ning see sünnib teile. Selles on minu Isa kirgastatud, et te kannate palju vilja ja saate minu jüngeriteks” (Jh 15:7–8). „Ma annan teile uue käsu: armastage üksteist! Nõnda nagu mina teid olen armastanud, armastage teiegi üksteist!” (Jh 13:34). „Minge siis, tehke jüngeriteks kõik rahvad, ristides neid Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja õpetades neid pidama kõike, mida mina olen teil käskinud! Ja vaata, mina olen iga päev teie juures ajastu lõpuni” (Mt 28:19–20).

1. Järgime

1.1. Kogudustena parandame meelt ja igatseme Püha Vaimu värsket väljavalamist, et võiksime toimida ülestõusnud Jeesuse jüngerite kombel, kes täis usku ja Püha Vaimu julgusega Jumala sõna kuulutasid ning kelle läbi sündis palju tunnustähti ja imetegusi. Me tahame elada pühitsetud elu õpetuse, osaduse ja palvete ühtsuses.

1.2. Liidu juhtide (president, asepresident) eestvedamisel on loodud üksteist toetav ja vaimulikult innustav suhte-võrgustik piirkonnavanemate ja pastoriga.

1.3. Koguduste ja nende juhtide arengu toetamiseks toimib mentorsüsteem. Vastavalt koguduse juhtkonna soovile saab taotleda koguduse arengu hindamist ja toetamist.

1.4. Koguduste juhtide järelkasv suureneb läbi jüngerliku kaasamise ja õppimise koguduses ning seminari ja Liidu poolt loodud keskkondades.

1.4.1. Seminar viib läbi Piibli tundmist, vaimulikku süvenemist ja tundlikkust võimaldavaid täiendkoolitusi, millest saavad osa kuni 500 inimest aastas.

1.4.2. Regulaarselt ilmuvad piibliõppematerjalid (vähemalt üks aastas).

1.5. Uute juhtide esiletulemiseks ja noorsootöö innovaativisemaks muutmiseks korraldatakse vähemalt kaks korda aastas noorsootööjuhtidele ja -meeskondadele kokkusaamisi, kus osalejaid on vähemalt 100, nendest esmakordselt 30.

1.6. Kaplaniteenistuse areng tagatakse erinevates riigiteenistustes teenivate kaplanite koostöös koguduste ja piirkonda-

dega – vabatahtlike kaastööliste leidmiseks ning järelkasvu tagamiseks. Liidu kaplanite toetamiseks korraldab vanemkaplan kaplanite kokkusaamisi.

1.7. Koguduste naiste arengu ja teenimise toetamiseks korraldame regulaarselt konverentse, millest vähemalt üks aastas on ühine nii eesti- kui venekeelsetele naistele.

1.8. Koguduste meeste teenimisvaimu ülevõtmiseks ja osaduse kasvatamiseks korraldame igakevadisi palveõid jt ettevõtmisi.

1.9. Toetame kohalikele kogudustele omaseid töövorme, arvestades koguduste suurusest ja asukohast tingitud eripärasid.

2. Armastame

2.1. Pastorite toetusfondidest toetame vajadusel teenimist alustavaid, teenimiskohta vahetavaid, töö lõpetanud või kriisiabi vajavaid pastoreid.

2.2. „Hoolime koos” projektide kaudu abistame koostöös kogudustega kohaliku kogukonna inimesi, vastavalt koguduste sotsiaalsele nägemusele ja vajadusele. Järgmiste aastate jooksul kasvab regulaarne koostöö 30 koguduseni.

2.2.1. Toetame kogudusi sotsiaaltöö tegevate inimeste kokkukoondamisel, korraldades koolitusi üleliiduliselt ja piirkonniti, et võimestada kogudusi kogukonna inimeste teenimisel.

2.2.2. Alustame strateegilist partnerlust vähemalt ühe välisriigi kristlastega sealsete inimeste abistamisel (arengukava perioodil nt Gruusia baptistiliiduga pagulasküla laste toetamisel).

2.3. Sõbralt Sõbrale sotsiaalse nägemuse avardamiseks ja võimekuse kasvatamiseks inimeste abistamisel avame järgmise viie aasta jooksul viis uut poodi, suurendades Eesti inimeste annetatud kaupade mahtu ja „Hoolime Koos” projektidesse suunatavad eelarvevahendid kahekordseks.

3. Kasvame

3.1. Hea sõnumiga Jumalast kaugel olevate inimesteni jõudmiseks rajame uusi kogudusi eesmärgiga, et 10 000 inimese kohta oleks vähemalt üks Liidu kogudus (täna 1/15 000-le).

3.1.1. Koguduste rajamise toetamiseks korraldame koolitusi ja toetame emakogudusi. Regulaarselt toimib koguduserajamise meeskondlik koolitus- ja mentorlusprogramm M4.

3.1.2. Koguduste noorte juhtide ja rajajate leidmiseks ning kasvatamiseks alustame taas regulaarselt 4:12 laagriga 2018. a suvest. 4:13 laagri kontseptsiooni töötame välja ja rakendame tööle alates 2019. aastast.

3.1.3. Strateegilistes asumites toimivate koguduste töö-/misjonipunktide iseseisvumist toetame uute juhtide koolitamisega.

3.2. Hea sõnumiga Jumalast kaugel olevate noorteni jõudmiseks toetame kogudusi avatud ja noori esiletõstva kogudusliku kultuuri ja jüngerlike suhete arendamisel. Meie eesmärgiks on kasvatada noorsootöös osalevate laste ja noorte arvu arengukava perioodi lõpuks 3000ni.

3.2.1. Koguduste noorsootöö jõudmiseks kohalikku kogu-

konda toetame mentorluse kaudu vähemalt kolme kogudust aastas.

3.2.2. Piiblipäevadest kujundame Liidu noorsootöö visiooni ja kultuuri kandva kokkusaamise. See toob kristlikke noori esile ühiskonnas ning võimestab neid pühendunult elama Jeesusele nende kogudustes ja kogukondades. Soovime kasvatada PP-I osalust igal aastal vähemalt 5%.

3.3. Kogudused võtavad järjest aktiivsemalt vaimulikku vastutust oma kogukonna eest, leidmaks asjakohaseid viise hea sõnumi jõudmiseks inimesteni.

3.3.1. Jüngeriksolemise põhimõte „esmaspäevast pühapäevani“ on saanud koguduseliikmete hulgas valdavaks, kandes Jeesuse jüngrina vastutust kõigis eluvaldkondades.

3.3.2. Koguduste aktiivsus misjonitöös väljaspool Eestit on kasvanud. Korraldame lühiajalisi misjonireise välisriikidesse (Gruusia, Kosovo, Läti jt), aitame avastada misjonikutset ja toetame misjonitööd väljaspool Eestit (teeme vähemalt üle aasta ühe misjonireisi; läkitame välja ja/või toetame arengukava perioodil kahte välismisjonäri).

3.4. Ühise Jumala rahva identiteedi kasvamiseks Liidus ja ühise visiooni värskendamiseks ning innukuse suurendamiseks korraldame suurüritusi, nagu vaimulikud konverentsid, suvefestival jne.

3.5. Piirkondlikult ja töövaldkonniti panustame enam koostöösse Liidu vene- ja muukeelsete kogudustega.

3.6. Koguduste ja teiste organisatsioonidega teeme koostööd koguduste võimestamiseks, jagades üksteisega kogemusi, inim- ja muid ressursse (nt Alfa-kursus, programm „Tähista tervenemist“, *My Life* (Minu elu) grupid jne).

3.7. Koostöös teiste konfessioonidega Eestis töötame oikumeeniliste organisatsioonide (EEA, EKN jt) kaudu ühiskonna kristliku eluhoiaku kasvamise nimel.

3.8. Rahvusvahelises koostöös osaleme maailma erinevates piirkondades Jumala kuningriigi evangeeliumi levitamiseks ja koguduste vastastikuseks tugevdamiseks (organisatsioonid: Evangeeliumi Kristlaste Vabakoguduste Maailmaliit (IFFEC), Baptisti Maailmaliit (BWA), Euroopa Baptisti Föderatsioon (EBF); partnerliidud: *Converge* (USA), Rootsi Ühendkirik, Valgevene EKB Liit).

3.9. Olemasolevate teabekanalite ja meediaväljaannete kaudu info levitamise kohta erinevate sihtgruppideni viime 2018. a läbi meediaanalüüsi. Analüüsi põhjal töötame välja Liidu meediaplaani – infovahetuse paremaks toimimiseks koguduste (sh vene- ja muukeelsete koguduste) ja sihtgruppidega.

3.10. Liidu koguduste lauluvara koondame kokku kogudustele sobilikus formaadis.

3.11. Koostöös Liidu kantselei, KUSi ja Allika kogudusega rajame Tallinna uue keskuse, et Jumala kuningriigi mõju jõuaks enamate inimesteni Tallinnas ja kogu Eestis. ■

Quo vadis, vaba kirik?

- Sven-Joonatan Siibak, LNK juhataja, KUSi õppejõud
- Seminari talvekonverentsil „Vaba kirik, vaba riik”, 17. veebruar 2018.
- Foto: Innar Kruglov.

TEMA SÜDA MUUTUB HETKEL, KUI TA
TAJUB JA MÕISTAB, ET JEEUS TUNNEB
TEDA TÕELISELT.

TULEVIKUVAADE LIIDULE LÄBI NOORTE

Olles kirikuajaloo õppejõud KUSis, tean, kui oluline on vaadata tagasi ja mõista nii hästi kui võimalik seda, kust me tuleme. Kuid sama oluline, kui vaadata tagasi, on vaadata ka olevikku, tänast päeva ja muutusi, millest oleme läbi minemas, aimatavat lähitulevikku.

Tahtes mitte kedagi panna end tundma vanana, tuleb mees pidada, et 2018. aasta pole mitte ainult aasta, kus Eesti Vabariik saab 100aastaseks, vaid ka hetk, kus aastal 2000 sündinud inimesed saavad 18aastaseks, noorteks, küpsevateks täiskasvanuteks. Oleme elanud 26 aastat juba taasiseseisvunud Eestis. Mina olen üks nendest, kes ongi sündinud ja elanud ainult vabas Eestis. Olen osa täiesti uuest noorte täiskasvanute põlvkonnast, kelle jaoks vabadus on elus loomulik osa. See pole tulnud mitte niisama, vaid oma hinnaga. Noored on meie vaade aimatavasse tulevikku. Õppides neid tundma, võime õppida paremini mõistma nii tänast kui ka tulevast. Kuid milline on üldse üks tänane noor?

„Tänased noored armastavad loksust, neil on halvad kombad, nad põlgavad autoriteeti ja on mitte austavad oma vanemate suhtes. Nad armastavad lobiseda kohtades, kus tuleks hoopis pingutada ja endid harida. Tänased noored on türannid, kes ei aita kaasa oma kodudes ja peredes.” – Just nii on öelnud 2400 aastat tagasi Sokrates. Noori võib alati vaadata kui probleemi, mida tuleb lahendada. Nii on veel hiljutigi tehtud. Meie tänane riiklik noorsootöö on aga liikunud hoopis suunas, kus noori tuleb kaasata, või-

malusi pakkuda ja neid võimestada. Noored ei ole mitte enam probleem või väljakutse, vaid noored on just nimelt see grupp, kelle kaudu saab tuua esile suurepäraseid muutusi ja kellel on võime elu edasi viia ning kelle kohta ühiskonnas on ääretult oluline.

Kuhu läheb täna meie Liit, on seotud just nimelt sellega, kuhu lähevad täna noored. See tähendab, millised nad on ja milliseid muutusi nad endaga kaasa toovad. Käesoleval hetkel on meie liikumises osalemas umbes 900 last ja 900 noort, kellest teatav hulk kuulub ka meie Liidu 6000 liikme hulka. Samas ütlevad näitajad, et ligikaudu 60–75% noori läheb kogudustest kaduma ülikooliõpingute ajal, välja arvatud ehk siis, kui nad just KUSis õpivad. Et paremini mõista, kellest räägime, peame jälgima, kuidas täna sotsioloogiliselt nimetatakse erinevaid vanusegruppe. Kui veel mõnda aega tagasi räägiti millenniumi-põlvkonnast (sündinud enne millenniumi vahetust või selle kandis), siis tänaseks on üles kasvamas juba uus Z-generatsioon või i-generatsioon (seotud nende suure nutiseadmete huvi ja kasutavusega, sündinud pärast 2000. aastat).

Uue põlvkonna peale kasvades toimuvad muutused. Muutub loogika – kuidas me mõtleme ja asjadest arusaame. Muutub moraalne mõtlemine – kuidas me otsustame, mis on õige ja mis vale. Muutuvad suhted – kuidas me neid ehitame ning säilitame ja kasvatame. Muutub autoriteedi tunnetus – keda ning miks me kuulame. Kui noored on täna sihtgrupp, kelleni meie kogudused tahavad jõuda, peame õppima neid tundma. Johannese evangeeliumi alguses näeme loos, kui

Jeesus jüngreid kutsus, ühe karakterina Naatanaeli, kes on Jeesuse suhtes skeptiline. Tema süda muutub hetkel, kui ta tajub ja mõistab, et Jeesus tunneb teda tõeliselt. „Kust sa mind tunnend?” küsib ta imestades ja on valmis järgnema Päästjale. Just niisama oluline on tunda ka meie noori, et Jeesus ja kogudus ka nende elude jaoks võiks olla tähenduslik ja relevantne (asjakohane, tabav – toim).

Toon järgnevalt välja kaks nimekirja, mis on erinevate uuringute lugemise põhjal kokku pandud. Esimene neist toob välja omadused, mis iseloomustavad uut põlvkonda, ning teine, mis iseloomustab neid kogudusi, kes nende noorteni täna jõuavad.

Z-GENERATSIOON

1. Tehnoloogia ja selle tundmine on nende jaoks loomulik. Juba beebina on see generatsioon hoidnud käes telefoni või mõnd nutiseadet ja enne oma esimesi sõnu osanud sõrmega ekraanil asju liigutada ning avada aplikatsioone. Nende jaoks on tehnoloogia ja selle kiire areng elu loomulik osa ning nad suudavad selle raugematus tempos sammu pidada.

2. Radikaalne läbipaistvus. Nad austavad tõelisust ja näevad läbi sellest, mis on ebasiiras. See omadus paneb neid ka eemale tõmbuma kõigest, mis tundub formaalne või teatraalne. Nad on realistlikud ja eelistavad loomulikku lähedust oma olemisviisilt. ■

Järgneb aprillikuu Teekäijas

Juubeli piiblipäevad on ukse ees

■ Hele-Liis Pääke, PP meediatoimkond

„Sinu lool on mõju.” – See on lause, millega saab kokku võtta juba peagi algava noortefestivali Piiblipäevad 40. Tänavune visioon on, et Eesti noor võiks tajuda enda väärtust ja kui suur mõju on tema lool ümbritsevatele inimestele läbi Jeesuse eeskuju.

EESTI SUURIM KRISTLIK NOORTEFESTIVAL
Piiblipäevad on kohtumisaigaks erinevas vanuses ja eluetapis inimestele. See on elav ning noortepärane festival, mille kaudu on saanud muudetud sajad ja tuhanded inimesed üle Eesti. Mäletan selgelt ka enda esimest Piiblipäevade kogemust aastal 2012, kui ülistusbänd mängis laval ja inimesed kogu südamest kaasa laulsid. Tundsin selgelt, et Jumal on seal koos minuga. Sellest on möödunud juba seitse aastat, kuid see kogemus ei unune mul iialgi.

Tänavu jagatakse mõtteid tõelisest pingutusest, eneseületusest, rõõmust, tervenemisest ja rahust. Piiblipäevade meeskond, kõnelejad, bänd ja kõik vabatahtlikud on kirglikud oma teenimises ning nende igatsuseks on, et seesama kirglikkus võiks olla kogetav ka festivalil olles meile kõigile.

PP KEVAD JA PP SÜGIS

Kui seni on festivalid toimunud vaid ühes osas, siis see aasta on teistest mitmeti erinev. Juubeliaastal otsustati Piiblipäevad korraldada lausa kahe sündmusega. Esimene neist kannab nime PP Kevad ja see leiab aset juba 5. mail ehk vähem kui kahe kuu pärast. See on ühepäevane ülistuskonverents, mis keskendub eluloole kui ülistusele – Jumala kiitmisele läbi kõige, mida teeme. Erinevate sessioonide ning seminaride kaudu avaneb ülistuse sügavam ja laiem mõte – see pole ainult muusika, vaid meie elamise viis.

Festival alustab Tallinnas Rock Cafes. Päeval toimuvad seminarid on paigutatud ümbruskonnas asuvatesse asutustesse. Nende seast võib leida endale sobiva igaüks – valikut on tõesti palju! PP lõpetab ülisuur ülistuskontsert PP bändi poolt, mis toimub samuti Rock Cafes. Suurejoonelise kontserdi käigus salvestatakse *live* album, mida hiljem iga soovija endale ka soetada saab. Sellega lähendab meeskond suure probleemi – nimelt on eestikeelse kristliku muusika kättesaadavus hetkel väga halb.

◀ 2016. aasta Piiblipäevade kogunemine. Laval jagas sõna Joel Markus Antson. Foto: Kristina Noor.

PP Sügis on kolmepäevane festival, kus läbipaistvalt räägitud lugude kaudu tuleb esile, kuidas Jumal saab elusid muuta ja kujundada ning seda läbi kõrghetkede, aga ka läbi raskete kukkumiste. Erinevate kõnelejate, siiraste lugude, elava muusika, aktiivsete gruppide ja arutelude kaudu tekib keskkond, kus Jumal saab puudutada, tervendada ning kutsuda elama tõeliselt mõjukat elu! Sügisene PP festival toimub Tallinnas SpaceX ja Viktoria keskuses 21.–23. septembril.

SINU PANUS PP 2018 ÜRITUSTELE

Sel aastal tähistatakse festivali kahe suure sündmusega mais ja septembris, kuhu oodatakse ka suuremat osalejaskonda. Selleks et kogu üritus võiks saajaprotsendiliselt õnnestuda, vajame just nimelt Sinu tuge! Kui tunned, et Piiblipäevad on see koht, kus Jumal saab noori erilisel kõnetada ja nende südameid muuta, siis kutsume sind üles palvetama nii selle ürituse kui ka osalejate eest. Usume, et PP üritused saavad olema selgelt Jumala poolt juhitud ning midagi väga võimsat, kuid see sünnib paljude kristlaste palvetoele – liitu nendega!

Teine variant, kuidas saad anda oma panuse, on rahaline toetus. Suur osalejaskond vajab ka suuremaid ressursse, et pakkuda parimat kvaliteeti nii sisu kui ka teostuse poolest. Kui tunned, et Piiblipäevade visioon kõnetab Sind ja soovid ka sellesse panustada, saad üritusi toetada alljärgnevalt:

Makse saaja: Eesti EKBK Liit

Swedbank: EE472200001120173874

Selgitus: PPfestivali toetus

▼ Jäädvustus 2017. aasta võimsalt kogunemiselt. Foto: Kristina Noor.

Sinu lool on mõju

tallinn

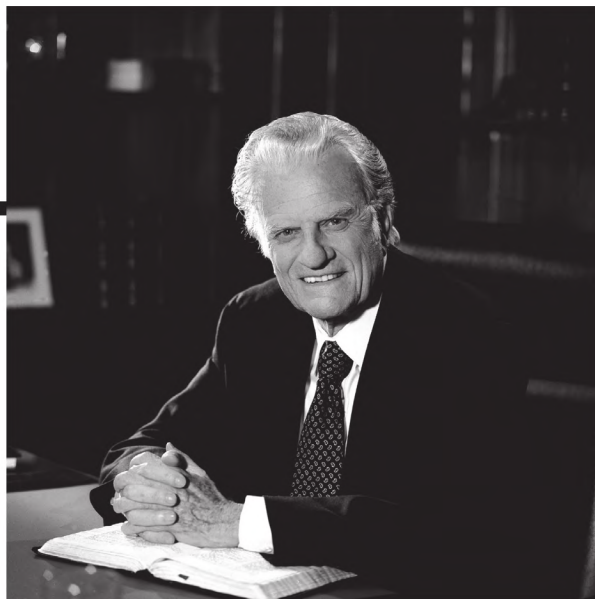
05|mai|18
21-23|sept|18

ppfestival.ee

In memoriam

Billy Graham

07.11.1918–21.02.2018

Kaks minu usuelu enam mõjutanud isikut on olnud äiapapa Kaljo Raid ja evangelist Billy Graham. Mõlemad on sündinud väga lähestikku 1918. aastal maailma täiesti erinevates paikades ja tingimustes. Mõlema sünnist möödub pea 100 aastat. Kaljo Raid lõpetas oma töö pisikeses Eestis koguduse pastori-na. Billy Grahamile anti nimeks Amee-rika Pastor. Milline oli Billy Grahami fenomen? Iga Jumala valitud isiku elus võib nimetada kolme tähtsat tunnust.

KUTSE. Jumalal on meie kõigiga oma plaan. Billy sündis kõige lihtsamasse kristliku USA farmeri perekonda. Pikakasvulise kena välimusega noormehel olid kõik eeldused saada edukaks ühiskonnategelaseks. Venna ütelse järgi olevat Billyl olnud nooruses kaks huvi: tüdrukud ja pesapall. Kodu-küla äratuskoosolekul sai Billy Jumalalt esimese kutse. Temale Jumalast antud loomulikud talendid said pea rakenduse hinnatud kuulutajavennana. Lisaks loomulikele talentidele on usklikuks saanud inimesele avatud uued Püha Vaimu annid. Vaimulikud õpingud aitasid need avastada. Tema kuulsus evangelistina aina kasvas. Jeesuse esimene kutse on tema järgimiseks. Teine kutse on väljaläkituseks. Enamus usklikuks saanud piirdub esimese kutsega. Teise kutsega seoses kerkivad tavaliselt üles tõsisemad raskused valikute tegemisel. Tõsine läbikatsumine.

KATSE. Võrdleksin seda Jeesuse elus toimunud kõrbekiusatusega. Kõigil Jumala äravalituil tuleb sellest läbi minna. Meenutame Jeesuse reageeringut katsumusis: „Mine minema,

saatan, sest kirjutatud on: Kummarda Issandat, oma Jumalat ja teeni ainult teda!” (Mt 4:10).

Billy suurim kiusatus oli Piibli sõnu-mi täielikus uskumises. Viimane vaatus tema hingelises võitluses toimus kuuvalgel ööl metsaüksinduses, kus ta oma avatud Piibli asetab kannule ja annab Jumalale töötuse: „See on sinu sõna ja ma tahan oma parimas usus olla selle kuulutaja! Ma ei mõista alati oma mõistusega kõike, aga tsiteerin, mida Jumal oma sõna läbi ütleb!” Siit tulenebki tema lemmikfraas: „*Bible says!*” (Piibel ütleb).

Billy on julgelt tsiteerinud Piiblit kõigile meeldiva armastuse sõnumiga: „Sest nõnda on Jumal maailma armastanud...” (Jh 3:16). Ta ei jäta aga kunagi lisamata: „Sest kõik on pattu teinud ja ilma jäänud Jumala kirkusest ning mõistetakse õigeks tema armust päris muidu, lunastuse kaudu, mis on Kristuses Jeesuses” (Rm 3:23j).

Lisaks kahele mõistele armust ja patust, kuulub Billy vaimuliku sõnavaras- se põhitõde ristist. Billy ameerikalikus häälduses on sellel *cross*’il erilaadne kõla. Paljud tänapäeva sõnumikuulutajad on loobunud nii olulisest sõna-kolmikust: patt, arm ja rist. Kui iseloomulik on Billyle apostel Pauluse poolt öeldu: „Sest Kristus ei läkitanud mind ristima, vaid evangeeliumi kuulutama, mitte aga inimliku tarkuse sõnadega, et Kristuse rist ei muutuks tühiseks” (1Kr 1:17).

Billy suurim Jumalast antud ülesanne on evangeeliumi kuulutamine risti valguses!

KOGEMUS. „Aga otsige esmalt Jumala riiki ja tema õigust, siis seda kõike antakse teile pealegi!” (Mt 6:33). Billy kaasasündinud anniks oli hea välimus. Jumalal aga oli lisada veel uusi vaimuande. Kuidas seda kõike rakendada praktikasse? Billy ajastut iseloomustab sõjajärgne vaimulik kriis. Jumala plaanis oli selle lahenduseks mees nimega Billy Graham, kelle ta varustas ka kõige muuga.

Suuremale publikule sai mees tuntuks „Youth for Christ” avalike ürituste läbi. Jumal kinkis Billy kõrvale ustava ja pühendunud meeskonna.

Abiellumine Hiina misjonäri tütre Ruth Belliga oli oluliseks edasiviivaks sammuks. Poeg Franklin on pidevalt rõhutanud ema rolli isa evangelisti teel. Pärast paari uuelaadilist krusaadi asus Billyt toetama ajakirjandusmagnaat Hurst. Raadiovõrgud olid antud ta käsutusse. Viimane suur kingitus Billile oli televisioon. Ta suhtles nüüdsest rahvaga nii pildis kui sõnas. Hea sõnumi kuulutused 185 maal u 215 miljonile inimesele räägivad iseenda eest. Meie väike Eesti nende valitute hulgas 1984. aastal! Tema sõnum oli alati kristlik, mitte poliitiline. Seetõttu hinnati teda ühtemoodi erinevais poliitilistes süsteemides.

Vaatamata saavutatud kuulsusele jäi ta elu lõpuni alandlikuks palvetajaks Kristuse teenistuses. Sa hea ja ustav sulane!

Jüri Puusaag,
Toronto Eesti Baptisti Koguduse
pastor

Eesti EKB Koguduste Liidu aastakonverents

„JÄRGIME JEESUST JA ARMASTAME INIMESI!”

13.–14. aprill 2018, Tallinn, hotell Europa (Paadi 5)

Reede, 13. aprill

- 18.00 Registreerumine.
- 18.30 Avajumalateenistus. Jutlustab Liidu asepresident Gunnar Kotiesen; tunnistavad pastor-emeeritus Herman Mäemets ja Märjamaa vabakoguduse pastor Indrek-Elieel Tambek; MOKO ülistusgrupp.
- 20.00–20.30 Kohvipaus.
- 20.30–21.30 Arutelu Liidu tulevikunägemuse üle. Küsimustele vastavad Liidu juhatuse liikmed.

Laupäev, 14. aprill

- 9.00–10.30 Ülistust juhib Rapla vabakoguduse ansambel ja pastor Matt Edminster; piiblikäsitus „Jumalikult planeeritud tulevik” Elva baptistikoguduse pastor Peeter Tammelt; jüngerlusest igapäevaelus jagab Nõmme baptistikoguduse pastor Veikko Vösu.
- 10.30–11.00 Kohvipaus.
- 11.00–13.30 Aruandekoosolek delegaatidele; uue koguduse (Mosaiik) ja Liidu arengukava vastuvõtmine; ettekanne president Erki Tammelt.
- 13.30–14.30 Lõuna.
- 14.30–16.00 Jumalateenistus. Jutlustab USA Converge liidu president Scott Ridout; ülistust juhib Hiiumaa misjonikoguduse pastor Timo Lige.

Aasta kõige rõõmsam päev

■ Aime Järv, Tartu Salemi baptistikogudus

On vanaaasta hilisõhtu. Hetkeks seisatan ja mõtlen, milline oli möödunud aastal minu kõige rõõmsam päev. Kirjutan sellest.

Lähen kõigepealt aastakümneid tagasi. Olin päris noor usklik. Minu esimene kogudusevanem Paul Himma oli meile noortele vaimulikuks isaks, karjaseks ja õpetajaks. Me armastasime teda ja tema meid. Oli väga kuri ja usuvastane aeg. Kogudusevanemad olid erilise rünnaku all. Pauli poeg Tiito tegi midagi seadusevastast. Isa kutsuti julgeolekusse. Talle tehti ettepanek: „Kas hakkad meiega koos töötama või paneme su poja vangi?” Tema valis usumehe tee.

Terve kogudus palus ja paastus. Ka noored palusid koos kogudusega. See juhtus teisel paastupäeval. Läksin õhtul oma koju. Mul on elus mõned korrad olnud, et Jumal räägib minuga otse. Sõnu ma ei kuule, kuid sõnum on selgem kui häälega öeldu. Mulle öeldi: „Tiito hingeõnnistus on sama kindel nagu sinu oma.” Siis tuli rahu, ütlesin seda ka kogudusevanemale. Ta sai sellest palju kinnitust ja jõudu.

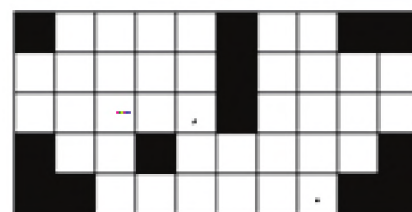
Möödus üle viiekümne aasta. Möödunud aasta lõpus sain teada, et Tiito on läinud igavikku. Ta suri usklikuna, koguduse liikmena. Terve päeva kõlasid mu südames sõnad „Tiito on taevas”. See oli möödunud aasta kõige rõõmsam päev.

Miks ma seda kirjutan? Tahan julgustada paluma ja ka paastuma oma omaste pärast. Jumal kuuleb palveid ja vastab. Mõnikord ka aastakümnete pärast. ■

Piibli kirjeldus äärmisest viletsusest

Ruudustikus on vasakult paremale lugedes üks mõte Piiblist. Iga täht ruudustiku all on õiges tulbas, ent mitte õiges järjekorras. Kui paigutad tähed tagasi ruudustikku, saad piiblisalmi, mis vastab pealkirjas olevale küsimusele. Sõnavahesid tähistavad mustad ruudud. Kõik salmis olevad kirjavahemärgid on ruudustikus ette antud. Piiblisalm on võetud 1997. aasta piiblitõlke järgi.

Eelmise Tähesaju „Mis muutub siis, kui näeme Jeesust päriselt?” lahendus on kirjas 1Kr 13:12: „Praegu ma tunnetan poolikult, siis aga tunnetan täiesti”.

O R
V E T S S U
O S S T M M E
E E O T E A P E H D
J M E M T E A A I A

Rahulolev naine loob jumalikku elu

■ Piret Metsala, Oleviste kogudus

▲ Pidulikul päeval teenis piduliku muusikaga oktett Tallinna Betaania kogudusest. Foto: Julia Orekhova.

EKB Liidu eesti ja vene koguduste naiste esimene ühiskonverents „Jumalik elu”, kus osales umbes 90 naist, toimus 3. märtsil 2018 Nõmme baptistikoguduse palvelas.

Külaliskõneleja Marianna Dubceac Moldovast pani Moosese õe elu näitel küsima, mis juhtub meie, jumalakartlike ja ülistavate naistega, et meiegi võime hakata äkki mässama ja muutuda jumaliku elu hävitajateks? Mis juhtus naisprohvet Mirjamiga, kes Punasest merest läbimineku järel ohutas Iisraeli trummi saatel Jumalat ülistama, kuid järgmisel hetkel ässitas rahva Moosese vastu?

Mis on lahti meiega, kes me alustame eluspurti justkui võitjana, kuid elu keskel avastame, et oleme jumalikust elust kaugele jäänud? Kas pole see mitte mao sosistus: „Sa väärid paremat!” Kui paljude naiste hingi mürgitavad kadedus ja tänamatus. Kas pole see lõputu rahulolematuse olukordade, abikaasa ja lastega, muretsemine ning enda võrdlemine teistega, mis röövib rahu ja rõõmu ning teeb meist jumaliku elu hävitajad?

Siin tõstab ülistuspalve me silmad Jeesusele ja tõmbab lahti eluraskustest ja rahulolematusest. Jumala tänamine ja rahulolu õhutamise igapäevaste tööde juures ning Jumala sõnaga täitmine. Ainult sisemise ülistusega loome kodus rahu ja jumaliku atmosfääri ning võime tõeliselt olla oma mehe aupaisteks.

Mari Vahermäe seminar „Naise emotsionaalne tervis” pani kõigile südamele, et meie tundemaailm on Jumala töömaa. Kõigile inimestele on antud nii tundlikkus kui vastupidavus, kuid tihti oleme üles kasvanud arusaamaga, et tunded on keelatud. Jumalanäolisus ütleb aga, et tunded on olemas ja need on meie suur rikkus. Tunded toovad meie süvakihitidest sõnumeid ja informatsiooni, mis tahavad esile tulla.

Esmalt peame naistena õppima tundeid ära tundma ja aktsepteerima ning Jumala abiga haldama. Looja eesmärk on teha meid oma hingeelu valitsejateks ja vajadusel tuleb meil oma hingeelu käskida nagu koera, öeldes – „Koht!”

Teisalt võib tundemaailm olla ka kuradi rünnakute koht. Saatan paneb meie pähe tõlgendusi ja näeb vaeva, et lüüa meie hingemaailma sügavaid haavu. Seetõttu on hädavajalik andestamine, see igapäevane emotsionaalne hügieen.

Heli ja Mart Metsala seminari teemaks oli „Seksuaalne lähedus abielus”. Nende sõnul peab hästitoimiva abielu kolmeks oluliseks komponendiks olema armastus, omavaheline ühendus ja seksuaalsus. Kõik kolm on omavahel tihedalt seotud ja tõelise läheduse loomisel olulised. Ettekandjad panid südamele, et mehe ja naise erinevuste, isiklike omapärade ja vajadustega tuleb arvestada ning omaette eesmärk, ka

▲ Heli ja Mart Metsala avasid kokkutulnute ees oma tähelepanekuid abielu magamistoa korrashoiust. Foto: Piret Metsala.

▲ Peakõneleja Marianna Dubceac ning naistöö juhid Helina-Diana Helmdorf ja Alina Orekhova koos tõlk Ludmilla Bordijaniga. Foto: Julia Orekhova.

seksuaalse läheduse puhul, peaks olema kommunikatsioon, teineteise mõista püüdmine ja aktsepteerimine.

Päev tuletas naistele meelde, et jumalik elu algab rahust, mis on meie sees, hoolimata sellest, mis toimub meie ümber. Naiste fookus asetati sellele, mis on peamine. Igaüks võis oma südames teha kevadpuhastuse ja otsustada – mina tahan olla rahulolev naine, mina tahan luua jumaliku elu! ■

Loova südame avamine

■ Külli Hansen, ARTEST+ toimkonna juht

Kui Looja midagi loob, on tegemist looduga ja kui inimene loob, siis on tegemist loominguga.

Laupäeval, 3. märtsil toimus Tallinna metodisti kirikus konverents „Loova südame avamine”. See oli teine ARTEST+ võrgustiku ehk Eesti Evangeelse Alliansi all tegutseva loomeinimeste toimkonna korraldatud konverents. Kui esimese eesmärk oli saada kokku ja julgustada kristlastest loomeinimesi omavahel suhtlema, siis seekord räägiti loomisest kui protsessist.

Loomine, looja ja looming on meie igapäevases sõnakasutuses olemas nii iseenesestmõistetavatena, et tavaliselt me ei mõtle nende sõnade tähenduse üle. Kuidas aga on omavahel seotud looja ja Looja, looming ja loodu, loodus ja kultuur? Peapiiskop Urmas Viilma esitlus lõi justkui uue teoreetilise raamistikku kõigile neile sõnadele. Saades inspiratsiooni eesti keelest, pani ta kuulajaid mõtlema selle üle, kui palju on meie emakeeles sõnu, mis algavad kolme tähega – L O O. Viilma viis kuulajad rännakule, mis algas Loojaga, liikus edasi inimese loomise protsessi juurde (loodu) ja mõtiskles inimese olemuse ja erinevuse üle, võrreldes kogu ülejäänud looduga (loodu, loodus, loom, inimeseloom, iseloom) ning jõudis järelduseni, et kui Looja midagi loob, on

tegemist looduga ja kui inimene loob, siis on tegemist loominguga. Looja loodud on loodus selle kogu kauniduses ja imes ning inimesel on vabadus ja kohustus luua loomingut ning läbi selle kogu kultuuri ja meid ümbritsevat keskkonda.

Viilma sõnavõtt on kindlasti väärt ülevaatamist Pildiraadiost. Kogu sõnum oli kui uus baasteadmine, millele on võimalik ehitada üles täiesti uude tähendusega, just kristlikel väärtustel ja Jumala usul põhinevat arusaama loomisest. Oleme kõik Looja näo järgi loodud ja peapiiskopi esitlus aitab meil paremini aru saada, milline on meie – ja iga üksiku inimese – vastutus inimeste ja loojatena.

Loomise protsessi kirjeldasid konverentsil helilooja Erkki-Sven Tüür ja kunstnik Siim-Tanel Annus. Paljud konverentsil osalejad pidasid seda sessiooni väga huvitavaks, sest neil oli võimalus piiluda sisse maailma, kuhu tavaliselt ei pääse. Viis, kuidas Tüür rääkis enda muusikast ja sellest, kuidas Piibli kirjakohtadega seotud muusika hakkab ennast ise looma, tekitas tohutu aukartuse nii helilooja vastu, kes suudab olla vastuvõtjaks ja kirjapani-

▲ Erkki-Sven Tüür kirjeldas oma loomeprotsessi ja viis kuulajad muusika võlumaailma. Foto: Kristin Hansen.

jaks sellele imelisele loomingule, kui ka muusika vastu, mis saab loodud läbi niisuguse protsessi.

Annus täiendas kuulajate arusaamist loomise protsessist ja viis meid kõiki eriliste visuaalide maailma, kus oli võimalik näha ka lihtsates ja igapäevastes asjades ebamaist ilu. Tema nappide sõnadega saadetud väga mõjuvast pildiprogrammist kumas läbi kunstniku hingesuurust ja missiooni tuua pildikeeles esile eesti ajaloo olulisi hetki. Kuulajate ja vaatajatena saime väga puudutatud nii tema lugudest kui ka kogu tema loomingust.

Loomine on protsess ja väga sageli räägitakse, et olulisem kui tulemus on teekond. Igal teekonnal ja igas protsessis on aga ka kriise ja vaimseid mõõnaperioode. Neil teemadel jagasid oma mõtteid armastatud religioonipsühholoog Tõnu Lehtsaar ning psühholoogid ja psühhoterapeudid Karmen Maikalu, Andres Sild ja Veronika Elmet.

Kaarel B. Väljamäe kriipivalt sügav luule aitas minna ka valusamate teemadega sügavuti ja kriisidest ning depressioonist räägiti väga ausalt.

Konverentsi lõppes Jaan Tammsalu kokkuvõtete ja Matis Metsala poolt juhitud imelise muusikaga. Kõlama jäi mõte, et keegi meist pole täiuslik, vastupidi – enamasti oleme kui veidi rohkem või vähem häälest ära klaverid. Ometi suudame just nende, häälest ära klaverite peal luua muusikat. Paljud meist loovad uskumatult ilusat muusikat, mis puudutab kuulajaid. Imetleme neid, kes suudavad sellistel mittetäiuslikel klaveritel luua hingeminevat muusikat. ■

◀ Konverentsi raames avati metodisti kirikus näitus „Peidus pool”, kus saab kristlike kunstnike maale ja graafikat näha kuni 3. aprillini. Foto: Kristin Hansen.

7.–10. juuni 2018 Hiiumaal

Iga lugu tuleb edasi jutustada – siis püsib see elus. Üks lugu jutustab Läänemaa ärkamisest. Hiiumaal on terve hulk selle loo „maamärke” ehk vanu palvelaid.

NELJAPÄEVAL, 7. JUUNIL algab eelfestival kirikuloolase Toivo Pilli juhitava õppekäiguga. Koostöös Seminariga toimuvad jumalateenistus ja reedel piiblitund. Lisaks Joosep Tammole ja Meego Rimmelile kuuleme tunnistusi, laulame ja palvetame koos. Kolm valikekursiooni kohalike hiidlaste juhtimisel viivad usulise looga seotud paikadesse.

Suvefestivali põhisündmused toimuvad Kärkla Põhikoolis (Uus 4).
Jutlustavad Kaarel Väljamäe, Toivo Pilli, Gunnar Kotiesen ja Erki Tamm.
Koguduste lugu rullub lahti läbi isiklike lugude ja muusikavaliku. Samal
ajal ka lasteprogramm, mis laupäeval liitub linna lastefestivaliga.

REEDE, 8. JUUNI õhtul alustame ühise jumalateenistusega. Hiljem toimub Reinaru vendade kontsert.

LAUPÄEVAL, 9. JUUNIL raamivad päeva teenistused: hommikuse juhatavad sisse mõtisklused minevikust, õhtusele eelneb näidend „Ümber risti retk”. Keskpäeva „Kaasamõtlemisfestivalil” arutletakse ühiskonna ja kogukonna teemadel. Joonas Hella-Hellma juhtimisel mõtlevad kaasa tuntud inimesed Hiiuimaalt ja mandrilt: Valeri Gramakovski, Erkki-Sven Tüür, Juko-Mart Kõlar, Tõnu Lehtsaar, Raul Rosenvald jt. Jutuvestmised on pöimitud muusikaliste hetkedega vaimulikust ärkamisajast tänapäevani. Näha saab nukuteater Talleke etendust „Noa lugu” jpm extra lastele. Õhtul on ühine osadusaeg palvelas.

PÜHAPÄEV, 10. JUUNI algab palvusega. Jumalateenistusel tähistame Kärkla baptistikoguduse 134. aastapäeva koos armastussöömaajaga. Pealelõunal ootab Seminar kõiki oma sõpru piknikule. Õhtul saab palvelas kuulda head muusikat: Reinaru vennad, Daniel Levi, Erkki-Sven Tüür ja Mart Metsala, ansambel NB, jazztrio Talts-Veevo-Kremetski jt.

Avatud on festivalikohvik. Laupäeva lõuna kohvikus „Viiger” (6 €, registreerimine 1. juuniks).

*Ööbimiskohti Kärddla Põhikooli klassides jätkub kõigile (3 € öö inimese kohta, eelregistreerimine). Mugavamad ööbimispaigad:
<http://www.hiiumaa.ee/turism-majutus/>.
Kiirusta!*

*Eelfestivalile tulijatele on broneeritud
kämpingukohad Kärkla külje all.*

Värskeim info aadressil <http://suvefestival.ee>

Hiiumaal on
suurepärase olla
koos perega.

Tule meiega koos
ühist lugu kuulama
ja jutustama!

